

VŠETKÝM NAŠIM ČITATEĽKOM PRAJEME VELA RADOSTI A ŠŤASTIA SPOLU S MARUSIOU Z TELEVÍZNEHO SERIÁLU ŠTYRIA TANKISTI A PES.

ŽIVOT

KULTURNÉ SOCIÁLNI ČASOPIS
MARZEC - MAREC - BŘEZEN Nr 3 1970 - CENA 1 ZŁ

Otvorením Svetovej výstavy EXPO 70 v meste Ósaka v marci tohto roka sa Japonsko dostáva do popredia záujmu svetovej verejnosti. Bude mať príležitosť ukázať svetu úspechy a rozvoj dnešného Japonska ekonomickej silnejšieho než hocikedy v minulosti. Japonsko totiž predstavuje po Spojených štátach druhú hospodársku veľmoc kapitalistických krajín. Ale aj svet ukáže Japonsku sám seba a všetko najlepšie, čo dosiahol. (Vid' strana ôsma).

Mesto EXPO 70 — Ósaka už v 6. storočí bolo sídelným mestom vtedajšieho japonského štátu a do 18. storočia malo primáti aj na kultúrnom poli Japonska. Dnes so svojimi tri a pol miliónmi obyvateľov je popri Tokiu (vyše 11 mil.) druhým japonským mestom. Je zároveň vernou podobou celého Japonska, v ktorom sa na každom kroku minulosť prelína s prítomnosťou, tradícia s modernosťou, tajomná orientálna atmosféra so súčasným spôsobom života. V neuveriteľne krátkom čase sa Ósaka odiala do nového rúcha, aby čo najlepšie prijala Svetovú výstavu a jej návštěvníkov, aby ukázala svetu to všetko, čo Japonsko dosiahlo.

Na snímke hlavná ulica Ósaky s vlajkami 74 štátov, ktoré sa zúčastnia výstavy EXPO-70

ČINITEL'OM SPOLOČNOSTI NIČ NESMIE BYŤ L'AHOSTAJNÉ

Zjazd Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku bude pre celú organizáciu dôležitou udalosťou, vedľa zjazdu nie len posúdi výsledky kultúrno-osvetovej práce, ale aj vytýčí program do budúcnosti.

Stanovy KSČaS formulujú zásady jej činnosti, akou je kultúrno-osvetová práca medzi českou a slovenskou menšinou bývajúcou v Poľsku. Ak viac ako 80% miestnych skupín a obvodných výborov pôsobí na vidieku, potom aj poľnohospodárske otázky a všetko, čo je spojené s roľníctvom, malo by byť aj predmetom záujmu Spoločnosti. Preto niekoľko slov o týchto otázkach.

Rast kultúry a osvety je úzko spätý s hmotnou a výrobnou základou spoločnosti. Tam, kde je technická kultúra, efektivita a výroba na vysokej úrovni, ľudia žijú lepšie, celkový rast kultúry spoločnosti napreduje rýchlejšie. Samozrejme o týchto pravdách nemôžeme uvažovať bez zreteľa na politické zriadenie štátu. Mnohé burzozáne krajiny, v ktorých priemysel a technika sú skutočne na vysokej úrovni, majú triedy, ktorých životná úroveň je vysoká, ktoré majú prístup k vede a osvete, no súčasne majú milióny pracujúcich čo trpia nádzor a nedostatok.

V socialistickej spoločnosti sa časť národného dôchodku venuje na rozvoj kultúry a osvety. Aby sa mohlo venovať viac, musíme vyprodukovať vyšší národný dôchodok, čiže musí sa rozvíjať hmotná základna. To však závisí od toho, ako my všetci budeme pracovať. Heslo „dobréj práce“ je preto veľmi aktuálne aj pre činnosť Spoločnosti.

Zvýšením dodávok minerálnych hnojív, poľnohospodárskych strojov a iných výrobných prostriedkov pre vidiek sa zaznamenal rast poľnohospodárskej výroby. To však zavádzajú, aby sa tieto prostriedky správne využívali. Pre vidieckych činitelov to znamená zvýšiť efektivitu pri organizovaní poľnohospodárskej osvety a pri zabezpečovaní tých prostriedkov, ktoré majú vplyv na celkovú úroveň kultúry vidieka.

Je dôležité, aby sme si uvedomili, že smernice obsiahnuté v uzneseníach 9. pléna ÚV zo septembra 1967 a V. zjazdu PZRS nadálej platia pre naše poľnohospodárstvo, že podstatou venuje rozvoj produkcie obilia a krmovín, a že od riešenia týchto otázok závisí ďalší rozvoj chovu. Aktivisti Spoločnosti, ktorí s členmi strany, ZSL, roľníckych krúžkov a mládežníckych organizácií, mali by prikladne hospodáriť, využívať najnovšie agrotechnické poznatky. Mali by dodržiavať pokyny odborníkov, ktorí z času na čas navštievujú gázodvostvá.

Činitelia Spoločnosti by sa mali zaujímať o veci ako: stav produkcie zvierat na vidieku a v gázodvostvách, počet teliat-reproduktorov pre základné stádo, úroveň produkcie mlieka a jeho dodávky do výkupných stredísk, kontraktácia obilia a mäsa, zvýšenie produkcie vlastných krmovín, výstavba silážnych jám atď. Takýchto otázok je veľa a ich znalosť pomáha v diskusiach s roľníkmi.

Jednou z funkcií Spoločnosti je výchova členov na uvedomelých, čestných občanov ľudového štátu. Výchovná práca má však iba vtedy význam, ak bori tradície a zvyky nielen náborové, ale aj pracovné. Bez vedy a osvety, veru nedosiahne nič, preto aj popularizovanie roľníckych odborných časopisov medzi slovenskou menšinou na Spiši a Orave má hlboký výchovný význam. Život nemôže celkom nahradieť odbornú literatúru, už len pre nedostatok miesta.

Domnievam sa, že členovia KSČaS na schôdzach svojich miestnych skupín by sa radi zúčastnili diskusie s agrónomom o otázkach, ako: chemický boj s burinou a škodcami, hnojenie, obilia vhodné pre horské podmienky atď. Myslím, že organizovanie takýchto diskusií by bolo dobrou osvetovou a výchovou prácou miestnych skupín Spoločnosti, získalo by jej nových priaznivcov z radov vidieckej inteligencie, vedľa celkom iste by neodmieli diskusiu o otázkach, ktoré ich zaujímajú a zároveň by sa schôdzach stali atraktívnejšie.

Ústredný výbor KSČaS má časté kontakty s roľníkmi, ale sú to nezriedka vnútorné otázky, ktoré sa prejednávajú. Casto však závažné výrobno-poľnohospodárske problémy, o ktorých sa hovorí na schôdzach alebo v pohovoroch s roľníkmi, sa nepredkladajú na vybavenie kompetentným orgánom. Taký počet celkom iste nie je správny, veci by sa nemali konáť na schôdzach, uzávery a návrhy by sa mali predložiť na správnu adresu. Iba tak výbory Spoločnosti budú mať dôveru členov mäs a iba tak budú prehľbovať svoju autoritu. Preto sa nazdávam, že každý aktivista by sa mal oboznámiť aj s problémami vidieka. ÚV KSČaS by mal uprevňovať kontakty so všetkimi organizáciami pôsobiacimi na vidieku.

Bude to celkom iste na prospech Spoločnosti a šírenia kultúrno-osvetovej práce na dedine v slovenských a českých strediskách.

D. PERUN

OBRADY ZMW

Przez trzy dni toczyły się w Warszawie obrady IV Krajowego Zjazdu Związku Młodzieży Wiejskiej, organizacji która zrzesza już przeszło 1.050 tys. młodych dziewcząt i chłopców zamieszkałych na wsi, lub pracą czy nauką związanych ze środowiskiem wiejskim. Związek swoim oddziaływaniem i inicjowaniem różnych przedsięwzięć oraz inspirowaniem zespołowo działania, obejmuje w zasadzie całą młodzież wiejską. ZMW bierze coraz szerszy i aktywniejszy udział w całokształcie życia politycznego, społecznego-gospodarczego i kulturalnego wsi i całego kraju.

Spelnia on na codzien wielkie zadanie, jakim jest socjalistyczne wychowanie młodzieży, toteż obradom przedstawiciele młodego pokolenia wsi towarzyszy duże zainteresowanie. Wyrazem tego była obecność na sali obrad przedstawicieli najwyższych władz partyjnych i państwowych z Władysławem Gomułką i Józefem Cyrankiewiczem na czele, a także delegacji bratnich organizacji młodzieżowych - krajowych i zagranicznych.

Wstępem do szerokiej dyskusji, w której wypowiadała się większość delegatów, były wystąpienia członków kierownictwa związku, w których stwierdzono, że naczelna zasada pracy wychowawczej w ZMW było i jest wychowanie przez pracę. Szczególne znaczenie dla działania ZMW w najbliższych latach mają uchwały V Zjazdu PZPR, a także V Kongresu ZSL. W realizacji programu partii, młodemu pokoleniu wsi polskiej przypada w udziałzie - w oparciu o juž uzyskany poziom gospodarczy i zdobyte doświadczenia - dźwignąć Polskę do rzedu wysoko rozwiniętych krajów przemysłowych.

Podeczas owocnej dyskusji głos zabrały m.in. czonek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR Józef Tejchma, minister rolnictwa - Mieczysław Jagielski i wiceprezesa NK ZSL - Józef Ozga-Michalski. „Główna siła organizacji młodzieży - stwierdził J. Tejchma - stanowi działanie społeczne, bezinteresowane, bez osobistych korzyści. Najwyższą nagrodą jest zaświadczenie z wyników społecznego działania i uznania kolegów. Tylko taka organizacja pozostaje autentyczna i żywotna, która potrafi krzewić zamilowanie do pracy społecznej i wyłaniać z siebie coraz liczniejsze rzesze aktywnego świadomego celów organizacji i współzgodnego za jej los”.

IV Krajowy Zjazd ZMW zakończył się wyborem nowych władz i podjęciem uchwałą nakreślającej zadania Związku na najbliższe lata. Przewodniczącym ZMW został ponownie - Zdzisław Kurowski.

Nakreślone przez Zjazd zadania dla nowych władz i dla całego Związku są znacznie większe, bardziej odpowiedzialne niż dotychczas.

„JAR 1970“

V dňoch od 15. do 22. marca t.r. sa bude konať jubilejný 25. celoslovenský večer „Jar 1970“. Pre svoj mimoriadny charakter si zaslúží aj mimoriadnu úpravu. Predpokladá sa, že expozícia bude na ploche 70 000 m². Najväčším „účastníkom“ - podľa rozmerov tovarovej ponuky - bude kŕúčový lachký priemysel. Vo svojich stánkoch bude

ponúkať konfekciu, obuv, pleteniny a iné tovary pre jesennou-zimnú sezonu 1970/71.

Počas celoštátneho večtru usporiadajú aj problémové výstavy, najmä ukážky správnej organizácie a techniky predaja, a predvedú aj výrobky prvotriednej kvality vyhľadávané na trhu.

POKUSY O PRO- PUŠTENÍ HESSE

Rudolf Hess - zástupce Hitlera - odsouzený v norimberskom procesu k doživotnému väzeniu, odpykává svú trest ve väzení Spanbau, ktoré se nachádza v správe čtyř aliantov. V poslednej dobe bol prevezen do jedného z berlínskych klinik. Jeho zdravotný stav je využíván k pokusom o uvolnení. Tajné rozhovory o této včesi prý se uskutečnily mezi zástupcami Velké Británie, Francie a USA. Zvláště aktívne je prý Londýn, kam také prijel syn Rudolfa Hesse, ktorý zahájil hlučnou kampaň, jejímž cílem je osvobození jeho otca.

200 MILIARD DOLARU NA ZBROJENÍ

Pred sedmi lety skupina expertov OSN odhadla, že zbrojení počíta v celom svete 120 miliard doliaru ročne. Pouze Spojené štáty vydaly v uplynulom desaťletí na vojenské účely 551 miliard doliarov.

Od tohto reportu OSN o zbrojení, výdaje na vojenské účely na celom svete vzrostly o 50%. Je to zvýšení, ktoré značne priesahuje tempo hospodárskeho rozvoja. Jestliže v roku 1966 svet vydal na zbrojení 150 miliard doliarov, již v nasledujúcim roku typy výdaje vzrostly na 182 miliard doliarov, a v uplynulom roku dosiahly výšku 200 miliard doliarov, čili sumu rovnajúcu se ročnímu národnému dôchodu t.zv. tretího sveta. Každý obyvateľ Země pokrývá ročne náklady na zbrojení v hodnote 66 doliarov.

ŠPANĚLSKO

Pokud jde o množství analfabetů, jsou v Evropě před Španělskem pouze dva státy: Portugalsko a Řecko. Ze 11 tisíc španělských brančů, povolaných v roce 1968 do vojenské služby, až 18 200, tedy 11%, nikdy nenavštěvovalo školu. Dalších 65 370 sotva umělo číst a psát. Skolství Frančeva Španělska je v takovém u Bohém stavu, že se jím museli zabývat korteši.

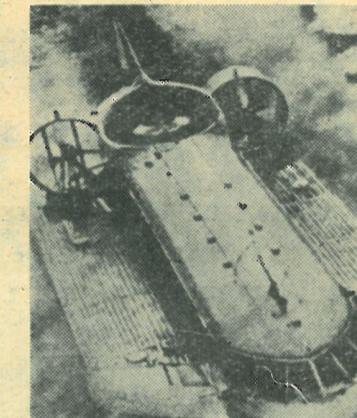
25232019 2221 ORIENTAČNÉ CÍSLA

V NDR kvôli racionalizácii administratívnej práce zaviedli pre občanov orientačné čísla. Tieto čísla obsahujú charakteristiku kaž-

dého obyvateľa NDR a sú vpísané do služobných legitimácií, krstných listov, ako aj do osobných preukov. Číslovanie umožní kontrolu a výkonanie rôznych sociálnych akcií, napr. profylaktických lekárskych vyšetrovania. Orientačné čísla sú mimoriadne výhodné aj pre samotných občanov, lebo nebúdú núteni svoje osobné údaje podávať rôznym inštitúciám zvlášť. Napr. občan, ktorí sa lieči, nebude musieť vyhľadávať výsledky predošlých analýz, lebo zdravotné stredisko si vyhľadá na základe číselných údajov všetko čo potrebuje.

VZNÁŠADLA

Mesto Gorki pri Volhe je Mekou konštruktérov tzv. vodoletov, čiže vznášadiel. Lodenice „Krasnoje Zormovo“ v tomto meste sú známe konštrukciami, ktoré dosahujú rýchlosť 120 - 130 km/hod. a môžu sa pohybovať nielen na vode, ale aj po lade. Na snímke: vodolet „Zormovič“ považovaný za najrýchlejší vodný expres.

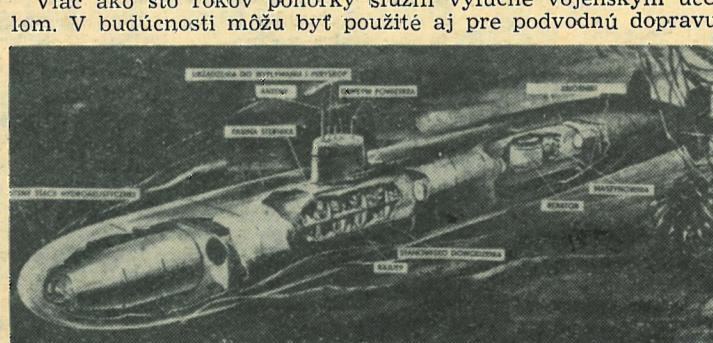
Z MOSKVY DO ÓSAKY

Tento robot odcestoval do Japonska ako jeden z exponátov pre sovietsky pavilón na Expo-70. Jeho tvorcami a konštruktérmi je moskovská technická nadácia mládež. Robot vie vyrábať svoj „životopis“ a odpovedať na otázky. Robot je vystavovaný v tretom ročníku výstavy v Japonsku. Každý obyvateľ Země pokrývá ročne náklady na zbrojení v hodnote 66 doliarov.

Tlačenica na medzinárodných oceánskych linkach bude asi na príčime tohto riešenia. Už dnes sú známe výhody tejto podvodnej morskej dopravy. Vieme napr., že ponorky môžu pokračovať v plavbe bez ohľadu na poveternostné podmienky. Je tu aj možnosť rýchlejšej plavby. Boli už vytipované štyri druhy ponoriek pre podvodnú dopravu: tankové ponorky, ponorky pre prepravu kusového tovaru, traulery a „plávajúce bane“. Tankové lode a lode na prepravu kusového tovaru mali by zriaďovať nakladanie a vykladanie tovarov pomocou hydro-a pneumatických pomp. To by si nevyžadovalo drahé investície v prístavoch. Podvodný trauler by zasa plnil úlohu veľkej továrne pre spracovanie rýb, ktorá by mohla zakotviť v každom zákupe oceánu, podobne, ako „plávajúce bane“, ktoré budú z mora skoľiť rôzne suroviny. Na snímke návrh podvodnej tankovej super-lode.

Viac ako sto rokov ponorky slúžili výlučne vojenským účelom. V budúcnosti môžu byť použité aj pre podvodnú dopravu.

W dniu 20 ub.m. obradowała w Warszawie plenarna Sesja Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu. W obradach udział wzięli przedstawiciele najwyższych władz partyjnych i państwowych z Władysławem Gomułką, Mariannem Spychaliskim, Józefem Czernakiewiczem, Czesławem Wycechem i Zygmuntem Moskwa. Referat pt. „Aktualne zadania Frontu Jedności Narodu” wygłosił przewodniczący Rady Państwa, przewodniczący OK FJN — Marian Spychalski. Referat ten był podstawa szerokiej dyskusji na sesji plenarnej OK FJN (Referat i przebieg dyskusji relacjonowała prasa codzienna).

Po zakończeniu dyskusji plenum OK FJN podjęło uchwałę dotyczącą ogólnonarodowej kampanii związanej z 25-leciem zwycięstwa nad faszyzmem powrotem do macierzy Ziemi Zachodnich i Północnych oraz z setną rocznicą urodzin Włodzimierza Lenina.

Plenum OK FJN podziała analizie i ocenie sprawę udziału oraz form i metod pracy wszystkich ogniw FJN na rzecz dalszej, konsekwentnej realizacji programu wyborczego, z uwzględnieniem tych wszystkich treści, jakie niosą nowe zjawiska i potrzeby społeczne. Nowe zadania wytyczone w uchwałach V Zjazdu partii oraz II i IV Plenum KC PZPR zmierzają do podniesienia efektywności

gospodarowania. Konieczność ich pełnej realizacji podkreśla charakter bieżącego roku, który stanowi przygotowanie do nowego piętnastego, przygotowuje warunki do wejścia naszego kraju w okres nowego rozwoju i rozkwitu.

Zatwierdziło ono również zmiany w składzie plenum, Prezydium i Sekretariatu OK FJN.

UCHWAŁA O AKTUALNYCH ZADANIACH FRONTU JEDNOŚCI NARODU

Plenum Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu przyjmuje referat przewodniczącego OK FJN, marszałka Polski M. Spychaliskiego, jako wytyczną działania FJN i jego komitetów w roku bieżącym.

Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu zwraca się do ludzi pracy miast i wsi, do kobiet i młodzieży, do organizacji wchodzących w skład frontu — z apelem o dalsze rozwijanie aktywności i inicjatywy społecznej, oofiarny, twórzy udział w rozwiązywaniu zadań wynikających z

programu wyborczego FJN, z uchwalą jego kierowniczej siły — Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i stronnictw sojuszniczych: Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego i Stronnictwa Demokratycznego.

Realizacja tych zadań, pogłębianie zwartości i jedności moralno-politycznej społeczeństwa, stałe pomnażanie potencjału ekonomicznego ojczyzny, rozwoju nauki, oświaty i kultury, umacnianie

Wzywamy całe społeczeństwo polskie do godnego uczczenia stu-lecia urodzin W. I. Lenina, którego myśli i dzieło odegrały decydującą rolę we współczesnej historii naszego narodu.

Godnie obchodzić będziemy 25 rocznicę zwycięstwa nad faszyzmem i powroto do macierzy Ziemi Zachodnich i Północnych.

OK FJN apeluje o uczczenie tych wielkich rocznic masowymi czynami produkcyjnymi i społecznymi, zwiększoną efektywnością i wzrostem jej wydajności, podniesieniem jakości i nowoczesności produkcji. Plenum OK FJN z najwyższym uznaniem podkreśla i wita inicjatywę założyci lubińsko-glogowskiego zagłębia miedziowego, wzbogaconą nieustannie nowymi cennymi zobowiązaniami zakładów pracy robotników, chłopów i inteligencji technicznej. Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu:

— zobowiązuje wszystkie komitety i ognia Frontu Jedności

Narodu w całym kraju do podjęcia kampanii społeczno-politycznej i wychowawczej poświęconej zbliżającym się wielkim roczniom:

— zobowiązuje komitety FJN do zorganizowania wspólnie z Ludo-wym Wojskiem Polskim spotkań działaczy frontu i oficerów z mieszkańcami miast i wsi oraz Sztafet Zwycięstwa i Wolności:

— postanawia zorganizować w stolicy Dolnego Śląska — Wrocławiu uroczystą akademię i manifestację młodzieży.

Wspólny patriotyczny wysiłek narodu polskiego będzie świadectwem jego niezłomnej woli utrwalenia owoców zwycięstwa nad faszyzmem, dalszego wzbogacania dorobku budownictwa socjalistycznego w Polsce Ludowej: będzie wyrazem poparcia wszystkich sil skupionych we Francji Jedności Narodu dla sprawy pokoju i bezpieczeństwa Polski, krajów Europy i świata.

Pravda o MY-LAI

Neštěstí, slzy, lidské životy a hmotné škody — to je ta krutá daň, kterou každého dne plati Vietnam americkým vojákům — přesněji americkému imperialismu a jeho diplomacií.

Vietnamská válka však pokračuje a pařížská jednání se stále ocitají v mrtvém bodě. Na začátku roku 1963 zahájili Američané období „amerikani-zace“ války a dnes hlásají její „vietnamizaci“; hezala se změnila, ale cíle a politika jsou stejně.

V průběhu několika let se tato válka stala symbolem neporazitelného úsilí vietnamského lidu. Jeho vlastenecké a touha po nezávislosti je hlavní hnací silou odporu proti americké agresi.

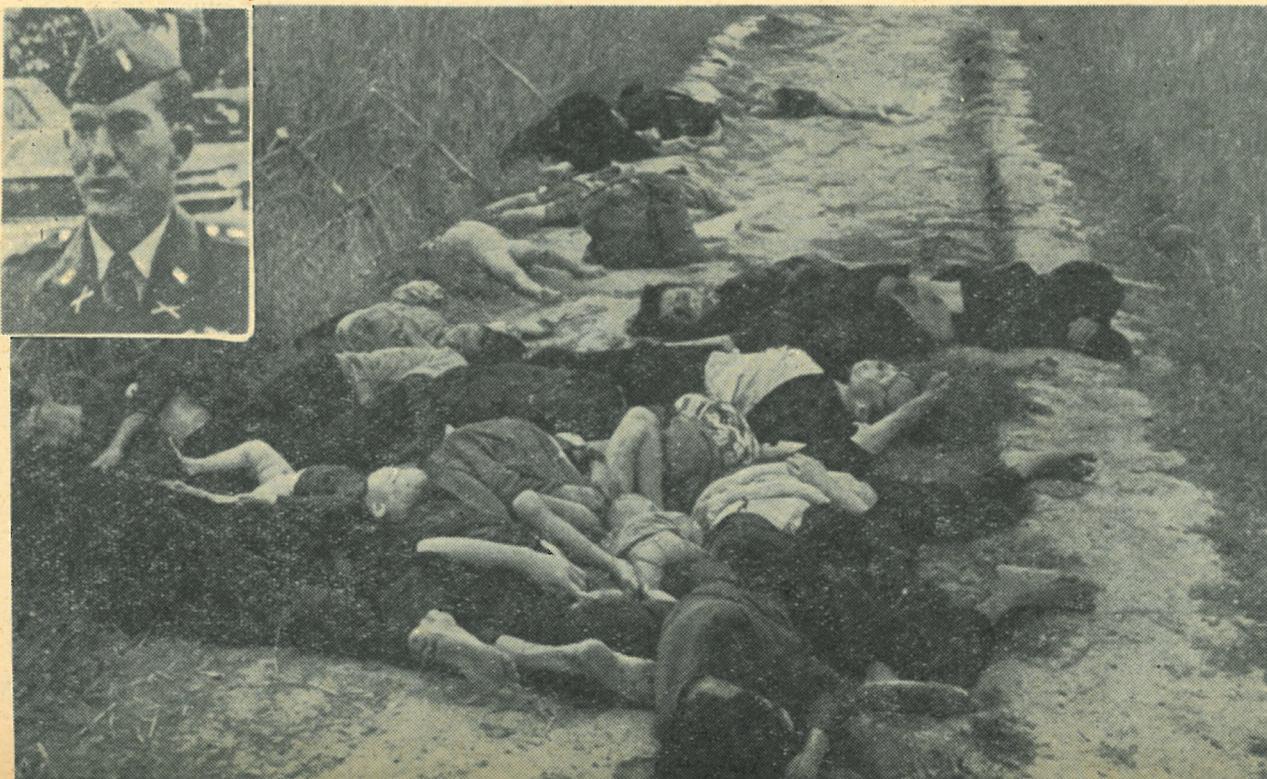
Za loňské návštěvy u amerických vojáků v Jižním Vietnamu president Richard Nixon prohlásil: „Věřím pevně, že vše, co se odehrává ve vietnamské válce by mohlo vejít jako největší okamžíky do dějin Ameriky“ (Saigon 30. září).

Komentáře k této výpovědi jsou zbytečně tváří v tvaru tragické mluvě faktů, které ukazují skutečnost americké „spravedlivé“ války ve Vietnamu. Uvedme jen jeden z mnohých. Hovoří autentické záběry z bestiálního masakru v osadě My Lai v jihovietnamské provincii Quang-Ngai a otřesná zpráva.

Smrt přiletěla do My Lai na vrtulnících, z nichž vystoupila rota vojáků 11. brigády lehkých střelců v Jižním Vietnamu. Údajně pátrali po partyzánech. A když je nenašli, přesně za týden asi v sedm hodin ráno předvedli své barbarství... Oběti — děti, ženy a starce vyvedli z domů, od práce, tak jak

Tito lidé ještě žijí ještě je mohl velitel roty poručík William Calley zachránit. Jeho povol však zněl jinak; vojáci se právě připravují k vraždě, vojenský fotograf Ronald Haeberle stickl spoušť svého aparátu

Za chvíli další snímek, již po všem... Opakovalo se to mnohokrát... Ze sedmi set lidí zůstalo naživu jen několik. Zapamatujte si Williama Calleye (na snímku v rohu)! Má na svědomí několik set obětí — ženy, kojence, děti, starce...

O událostech v My Lai nehovoří pouze vrahové, ale také těch několik lidí, kteří masakr přežili. Hovoří Do Chuo, ten, který přežil:

„Pak nás všechny odvedli, muže, děti, ženy s kojenci v náručí, pář stovek metrů za vesnice. Poručili nám sesednut se do houfu. Neměli jsme do té chvíle žádný strach.

Pak před nás Američané postavili jakousi pušku na podstavci, v životě jsem nic takového neviděl. Lidé začali křičet a plakat, buddhistický mnich začal ukazovat jednomu z hledajících vojáků svůj průkaz. Američan mu řekl jen: Sorry!

Začala střílet. Měl jsem štěstí, dostal jsem ji do nohy, klesl jsem k zemi a přese mě padali zastřelení. Pohnul jsem se až když Američané byli pryč, bylo to tak asi za hodinu. Zdálo se mi to však být hrozně dlouho...“

Překvapující je i výrok matky vojáka Meadlo — prosté ženy, která napsala jednotce svého syna dopis a v závěru zdůraznila:

„Můj syn Paul se doma vraždit nenaučil, opravdu ne. Byla to armáda Spojených států, která ho naučila zabíjet bezbranné lidi. A její představitelé by měli něst — včetně vrchního velitele prezidenta USA Richarda Nixonu — i veškerou odpovědnost. Necht Bůh sešle hněv na jejich hlavy!“

Můžete si tedy porovnat výpověď prezidenta Nixonu se skutečností, přesvědčit se, za co stojí všechny výpovědi o „spravedlivé“ válce USA ve Vietnamu.

Nevíme, jaký bude rozsudek vojenského tribunálu USA, který soudí vrahů. Nebude to však rozhodující, protože hlavní viníky jsou ti, kteří americké vojáky do Vietnamu poslali a kteří, bohužel, před žádný vojenský soud postaveni nebudu.

Ale odsoudilo je lidstvo, odsoudí je dějiny. Nechte žít vietnamský národ! zní svět, který čeká na spravedlivý mír ve Vietnamu. Američané musí odejít, není jiné cesty.

V DUBNU UPLYNE STO LET OD NAROZENÍ V. I. LENINA. CHTĚLI BYCHOM VÁM PŘIBLÍŽIT TOHOTO VELIKÉHO GÉNIA, ABYSTE HO MOHLI UVÍDĚT OČIMA JEHO NEJBЛИŽSICH, V RODINNÉM KRUHU.

MATKA

Marie Alexandrovna Uljanová de domo Blancková, byla v mládí svěžnou, hezoučkou dívenkou, velmi mírnou a klidnou. Dostalo se jí pečlivé výchovy, mluvila francouzsky, německy a anglicky. Její vytržené chování poukazovalo na to, že snad pečlivé vzdělání a výchovu získala v jednom z pensio-

nátů pro slečny z dobrých rodin. Ale Marii Alexandrovnu všechno bylo vštípeno v rodinném domu, který byl nasycen vysokou kulturou.

Nezajímaly ji plesy a společenské čaje ani šaty, prostě velkopanský blichtr ji neimponoval. Byla a navždy zůstala v paměti přátel ženou skromnou, vždy

Aktivita miestnej skupiny KSČaS v Lapšoch je všeobecne známa. Miestni aktivisti, činitelia, ktorých už roky poznamená, vzorne vedú prácu miestnej skupiny, využívajú všetky lokálne možnosti. Mnohí z nich sú funkcionári Obvodného výboru a dokonca ÚV KSČaS. Ich spoločenská činnosť zahrňuje všetko, čo je načrtnuté v stanovách našej organizácie. Okrem toho sa starajú, aby členovia MS napredovali aj vo výrobe, na svojich gazdovstvách, aby stáli v čele iných významných podujatí prevyšujúcich rámec našej organizácie. Aby sme tézu o dobrej práci MS vo Vyšných Lapšoch dokázali, môžeme uviesť mnohé argumenty. Uvedieme iba jeden: v minulosti vybudovali v rámci spoločenských práci vlastnú, pomerne veľkú klubovňu.

No vtedy, keď pracovali na stavbe a dávali na ňu peniaze, nikto nemyslel (lebo je to až neuveriteľné), že táto klubovňa bude príčinou mnohých stastí, ktoré, čo je vari najhoršie, trvajú podnes.

A teraz niekoľko slov na vysvetlenie. Klubovňa vo Vyšných Lapšoch bola vybudovaná pre tzv. „starú“ Spoločnosť. Keď túto „starú“ Spoločnosť premenovali, jej majetok prevzal úradný likvidátor, ktorého všetci poznajú pod menom „sindik“. Prevzal aj túto klubovňu. Krajania z Vyšných Lapš boli v právnom zmysle vydedení. Neznamená to, samozrejme, že budova zmizla z obce. Nikto ju predsa neodniešol. Ale prísné „vlastnícke právo“ začalo pôsobiť. V mene tohto práva do dediny prišiel likvidátor. Býval sa našich krajanov — ale nie členov výboru MS — na hodnotu budovy. Krajania, domnievajú sa, že tento predstaviteľ sa pýta na vklad ich práce, prepočítali prácu na „veľke zlatky“. Predstaviteľ Sindika si teda zapísal číslo mnohonásobne prevyšujúce hodnotu vybudovanej klubovne. Keď pochopili, bolo už neskoro. Na úrovni

centrálnych úradov sa rozpútal spor o výšku sumy. Spor trval roky, no súčasne, hoci Sindik už dostal peniaze, miestna skupina KSČaS vo Vyšných Lapšoch podnes nemá vybavené formality na notárskom úrade, ktoré by potvrdili ich vlastnícke právo na klubovňu, ktorú si sami vybudovali. Tento paradox má aj iné následky.

Vieme, že klubovňa v každej MS iba vtedy za niečo stojí, ak je v spoločenskom zmysle vybavená potrebným náradím, na základe ktorého sa zostavujú programy pre všetkých zainteresovaných. A vtedy, keď sa takýto program aj realizuje. Nesmieme tiež podceňovať také veci, ako čistota, vykúrovanie

se něčím zabývající, málomluvnou a bezmezně oddanou rodinou.

Ilja Nikolajevič Uljanov, ktorý byl neustále obsorbovaný svou pracou, často na služebných cestách a inspekciach škol, ponechával celou pěči o děti své manželce. Můžeme si představit těch šest dětí v různém věku, nepochybě hlučných a neposedných jako všechny děti a Marii Alexandrovnu, stále bdělou a trpělivou. Nebála se bitev Garibaldího ani příhod Lincolnu — zábav, které s velkým talentem a kříkem organizovaly její ratolesti. Naopak, zúčastňovala se těch her a nikdy nikdo nepoznal, že to dělá jenom kvůli dětem.

Nikdy nemusila vymýšlet zvláštní tresty. Její zákazy nebo poznámky okamžitě nacházely odesvu a když ne, byl jeden nejpřísnější trest. Viník byl posazen do hlubokého, t.z.v. černého křesla vedle otce, obyčejně ponořeného v práci. A hlava rodiny odbývala s delikventem vážný rozhovor.

Matka Lenina se vždy snažila odměňovat děti, vymýšlela pro ně drobné příjemnosti. Jedna z deer vzpomíná: „Když mi máma darovala výrobek klubku červené vlny a háček. Začala jsem háčkovat a jak jsem odvídela vlnu, začaly z klubku vypadávat různé předměty — malé hračky, bonbóny a další překrásné, překvapující věci...“

Stejně jako všichni rodiče i ona toužila, aby děti byly rozumnější a vzdělanější než ona. Značně dlouho byla učitelkou svých dětí. Všechny děti se dobře učily a Olga a Vladimír výborně. Matka je pečlivě připravila pro návštěvu školy a všechny později učitelé si toho povídali. Všech šest dětí znalo cizí jazyky. Matka jim vštípila lásku k hudbě, k přírodě, touhu po krásnu.

Na první pohled by nikdo ani nepomyšel, že jeden ze synů manželů Uljanových, Alexandr Iljič Uljanov, se s plnou odpovědností připravoval k atentátu na cara. Druhý člen rodiny, Vladimír Iljič Uljanov, již v prvních měsících na universitě se účastní studentských demonstrací a ještě ke všemu v první řadě. A posudek z gymnasia byl následující: „ani chováním, ani slovem, si nikdy nezasloužil důtky od svých učitelů.“

Ale vraťme se k Marii Alexandrovne. To, jak se uměla ovládat, bylo podivuhodné. A přece neúspěchy a neštěstí ji neustále pronásledovaly.

Rok 1886 — umírá její manžel, Iljič Nikolajevič, 1887 — březen, syn Alexandra a dcera Olga jsou v Petrohradě zatčeni. Rok 1887 — syn Alexandr byl oběšen. V též roce je zatčen, vypovězen z university a vyhnán syn Vladimír. Rok 1891 — smrt dcery Olgy. 1895 — syn Vladimír zatčen a vyhnán na Sibiř. Potom následuje zatčení syna Dimitra, dcery Marie, pronásledování přátel jejich dětí. Je to neplný součet všech tragedií, které Marii Alexandrovnu pronásledovaly a které snášela zmužile a hrde.

O smrti syna Dimitrije se dověděla na ulici, když šla do vězení navštívit svou dceru. Když přišla k dcerě, nejedenom, že jí nic o strašném neštěstí neřekla, ale Anna se ani nedomyslila, že se něco stalo. Po smrti manžela snažila se dětem nahradit otce. Ale když byli dospělí, nikdy jim neporoučela, co mají nebo nemají dělat. Nezasahovala do jejich záležitostí a současně schvalovala jejich revoluční názory a činy, i když jeji srdece krvácelo.

opravdovým překvapením pro ni byla snad pouze revoluční činnost syna Alexandra, smýšlení zbyvajících dětí znala velmi dobře. Konečně, děti přední nic neukryvaly, ani ilegální literaturu ani svou činnost.

Svěřovaly se jí s mnohými věcmi. Ve svých dopisech jí vypisovaly podrobne všechny zážitky, popisovaly nejenom krajинu a cestu, ale i lidi, srozuměj tak, aby matka nebyla vystavena žádnému pronásledování.

Lenin psával Marii Alexandrovnu velmi často. Úryvek jeho dopisu z Petrohradu: „Konečně jsem našel takový pohodlný pokoj, že mám dojem, že kromě mne nikdo v tomto domě nebydlí. Hospodyně má malou rodinu a dveře, které spojují můj pokoj s jejich částí bytu jsou tak zalednené, že nic a nic neslyším“...

Matka měla radost, že syn bude moći v klidu pracovat.

Anna Zalewska

Na tomto snímku vidíme rodinu Uljanovových. V kreslech sedí rodiče, z levé strany stojí Olga, na kolenou matky sedí Marie, mezi otcem a matkou starší syn Alexander, vedle otce z druhé strany dcera Anna, před ní sedí Voloda a uprostřed je mladší Dimitrij.

VYŠNÉ LAPŠE

miestnosti atď., napr. aktuálna a pekná dekorácia. Všetci to poznáme. Píšeme to iba preto, aby sme si uvedomili následky, ktoré sú veľmi cítelné po „svätej“ vojne so sindikom trvajúcej roky. Chceli by sme ešte poznamenať, že klubovňa vo Vyšných Lapšoch je jedna z mála na Spiši, ktorá sa hodí (priestorovo) pre vedenie správnej programovej práce dokonca aj v rámci Obv. výboru. Avšak priestor ešte nie je všetko, klubovňa treba totiž zariadiť,

Ked' prosby miestnych aktivistov o vybavenie klubovne adresované po celé uplynulé volebné obdobie na ÚV KSČaS boli bezvýsledné, (ÚV nemal vyriešenú záležitosť so sindikom), vtedy sa miestni

aktivisti rozhodli, že začnú spoluprácu s miestnym Roľníckym klubom. Sama myšlienka by hŕadom ani nebola najhoršia, ale neprinesla žiadane výsledky. Namiesto vybavenia klubovne MS v jednej miestnosti zriadili obchodík podľa vzoru normálneho stánku Ruchu. Je celkom možné, že to aj vyhovovalo miestnym obyvateľom, ale klubovne pre tieto účely neorganizujeme. A tak bol tu aj nadálej stav, ktorý by sme mohli pomenovať: „Zadrž hostí, Jožko, ja skočím pre stoličky.“ Nie je to zveličovanie. Ved' v zime v prázdnnej sále nevydrží nikto, dokonca ani hostia. Ale keď už prišli (a prišli mnohí delegáti z okresu a vojvodstva) bolo ich treba

bovni nič nemáme, ani jednu stoličku, iba starý televízor. Klubovňa si vyžaduje opravu a dokonca prestavbu, vybavenie, prídel uhlia. Nemáme pracovné plány. To je to, čo nás bolí. Sú to otázky, ktoré musíme ľuďom vysvetlovať namiesto ÚV KSČaS, aj keď nie sме za tento stav zodpovední, a trvá to už roky.“

Skutočne mnohé otázky prichádzajú na um každému, kto sa aj celkom povrhne zoznámiť s problémami krajanov-aktivistov z Vyšných Lapšov. A predsa ti istí krajania veľa urobili pre Spoločnosť. Napríklad aj v organizačnej práci, všeestrannej kultúrnej činnosti, ktorá ešte donedávna bola uznávaná nielen na Spiši, ale aj na prehliadkach súborov všetkých národnostných menšín vo Varšave, na výstupeniach v Martine. Zo pomoci členov tunajšej MS KSČaS nahŕtli aj film o spišských ľudových zvykoch Gaik-Maik. Krajania z Vyšných Lapš predplácajú aj Život, aktívne sa zúčastňujú všetkých podujatí, slovom sú vzorom konštruktívnej spoločenskej činnosti.

Preté ÚV by konečne mal vybaviť nie len formalitu spojené s klubovnou, ktorá predsa patrí tunajšej miestnej skupine, ale aj papieri, ktoré by toto vlastníctvo potvrdzovali. Je potrebné naplánovať zariadenie klubove a určiť jej pracovné plány. Ďalej je potrebné vypracovať perspektívny plán rozvoja klubovne a prestavby miestnosti. Treba pomôcť, aby iniciatíva členov Spoločnosti z Vyšných Lapš našla pochopenie a podporu ÚV, aby sa vyriešila takým prístupom ku práci miestnej skupiny, aby sa táto opäť stala príkladom pre iné zložky Spoločnosti nielen na Spiši. Ved' je to tiež jeden z podstatných činiteľov terajšej predjazdovej kampane.

M.B.

RÍM

NA SLOVENSKU

Príroda okolo dedinky Rusovce pri Bratislave bola rovnaká aj vtedy, keď pri dunajských rameňach tiahli rímske vojská, aby si podrobili okolité kmene. Rímske oddiely sa prebojovali podľa záznamov už v 12.-9. storočí pred našim letopočtom k brehom Dunaja. V rokoch 31 — 14 pr. n.l. bol v týchto miestach budúci pán sveta cisár Tibérius. Na hornom toku Dunaja vzniklo impozantné mesto Carnuntum. Bolo to jedno z najväčších miest rímskej ríše. Do Carnunta viedli všetky cesty, z Carnunta vychádzala iniciatíva k výstavbe pevnosti a vojenských táborov. Jedným z takých táborov, z ktorého sa neskôr vyvinulo mesto, bola Gerulata, terasuje Rusovce. Jeho najstaršie osídlenie sa datuje okolo roku 50 n.l., jeho zánik okolo roku 406 n.l.

Tajomné vykopávky, starostlivo očistené, poskladané, evidované a preskúmané, odkrývajú život ľudí, ktorí predchádzali slovenskemu osídleniu. Obytné domy okolo vojen- ského tábora, ktorý podliehal vele- niu v Carnuntu, boli postavené v čase Trajanovho cisárstva. Začiat-

Ozdobný kameň z Gerulaty

kom 3. storočia, za cisárov z rodu Severovského prebudovala sa osada už na mesto. Vybudovalo sa fórum s kapitóliom a vojenský tábor sa posunul na západ, smerom k ceste, ktorá viedla okolo cintorína do Carnuta. Vývin tábora až po reprezen- tačné mestečko s Jupiterovým chrámom, fórom a kapitóliom ukazuje rast rímskej moci. V čase cisára Valentiniána — okolo roku 373 — prebudovali sa reprezentatívne budovy na skladovacie priestory. Svedčí to o narastaní nebezpečenstva, za- príčineného čoraz častejšimi vpádmi barbarských kmeňov. Z týchto čias pochádza nález jednej a pol tony obilia v reprezentatívnych budovách, premenených na sklady.

Začiatok 5. storočia znamenal ko- nečný zánik Gerulaty. Na troskách mestečka vznikol kopček, na ktorom v stredoveku postavili obytnú vežu.

Stavebný materiál neskorší obyva- telia používali na stavbu domov. Po zániku obytnej veže postavila majiteľka blízkeho rusovského kaštieľa na kopčeku altánok. Na dlhej storočia odpočívala história Gerulaty pod hrubou vrstvou zeminy. Bujná du- najská príroda urobila ostatné. Pri- kryla porastom poslednú pamiatku kedyž výstavného mestecka.

Dnes sa slovenskí archeológovia venujú so zápalom jeho odkrytiu. Z ich náčrtov sa nanovo rodí obraz mesta. Zakresľuje sa každý kameň, každý bod, ktorý spresňuje archi- tektonický tvar budov, kolonád, stu- dní, oltárov a ochranných múrov. Jednotlivé vrstvy vydávajú sve- decstvo o dátom významu dejoch a živote obyvateľov Gerulaty.

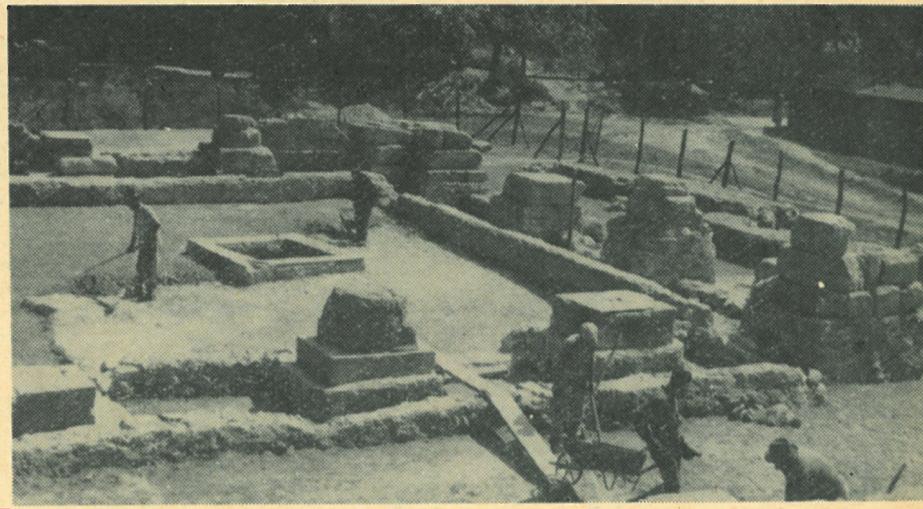
O existencii Gerulaty sa vedelo dávno z písomných prameňov. No nevedelo sa, kde Gerulata ležala. Už

maďarskí historici začali s výsku- mom, ale podmienky a možnosti ne- boli priažnivé. O zrúcaninách vede- lo aj obyvateľstvo. Našli sa aj pod- nikavci, čo sa prekopali pod vrstvy zeminy a hľadali poklady. Jeden z nich zanechal ako pamiatku na neúspešnú výpravu svoj podpis vy- sekávaný do kameňa roku 1907.

Treba náozaj vzdať hold sloven- ským archeológom, ktorí po dlhej a úmornej práci zaplnili biele miesta histórie na slovenskom území. Teraz už majú len jedno želanie spolu s množstvom záujemcov, aby sa v blízkej Bratislave vytvorilo múzeum rímskych pamiatok. Doferajšie nále- zy sú dosťatočne bohaté, aby takéto múzeum vzniklo.

(ta)

Odkryté základy mohutnej rímskej stavby v Gerulate

LIDÉ • ROKY • UDÁLOSTI

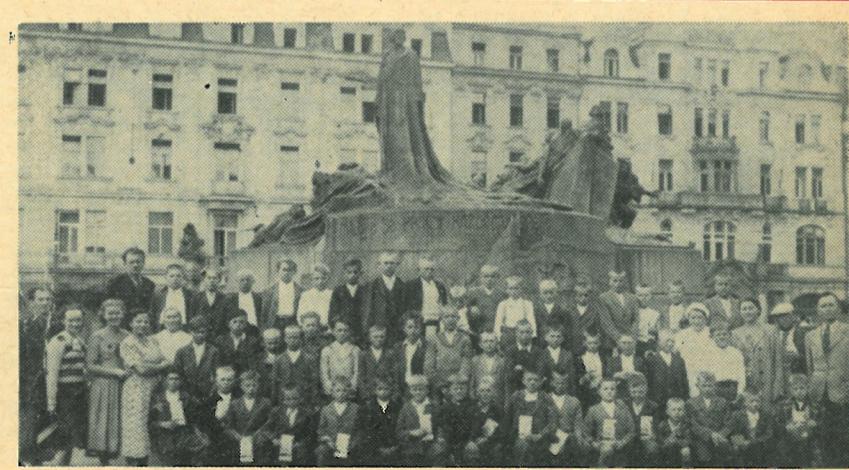
BŘEZEN — MAREC

- 1.III.1920 — Slovenské národné divadlo v Bratislavě za- hájilo svou činnosť.
- 1.III.1943 — vyhlásení ideového programu Polské dělnické strany (PPR) „Za co bojujeme“.
- 1.III.1966 — sovětská kosmická stanice Venuše 3 dosáhla povrchu planety Venuše.
- 2.III.1824 — narodil se Bedřich Smetana, významný český hudební skladatel (zem. 12.V.1884).
- 2.III.1919 — vznikla II. internacionála.
- 3.III.1945 — Sovětská armáda a oddíly I. armády Polského vojska došly k Baltskému moru. Osvobození Koszalina.
- 4.III.1745 — narodil se Anton Benčič, bernolákovský spisovatel (zem. 26.X.1808).
- 5.III.1755 — narodil se Jozef Ignác Bajza, slovenský osvícenský spisovateľ, autor prvého slovenského románu „Rané mládenca príhody a skúsenosti“ (zem. 1.XII.1836).
- 5.III.1871 — narodila sa Roza Luxemburgová, německá pracovnice a ideoložka dělnického hnutí (za- vráždená 15.I.1919).
- 5.III.1953 — zemrel Josef Vissarionovič Stalin (nar. 21.XII. 1878).
- 7.III.1918 — Leninův projev na VII. sjezdu VKS(b) O válce a míru, v němž byly vysloveny zásady mírové politiky SSSR.
- 7.III.1945 — spojené armády překročily Rýn.
- 8.III.1943 — bitva u Sokolova československé vojenské jednotky utvořené v SSSR. V této bitvě padl kpt. Otakar Jaroš, Čech, hrdina SSSR.
- 8.-18.III.1945 — boje I. armády Polského vojska o Kolobrzeg.
- 8.III.1957 — Ghana byla vyhlásena republikou.
- 9.III.1451 — narodil se Amerigo Vespucci, mořeplavec, podle nároží byla pojmenována Amerika (zem. 22.II.1512).
- 9.III.1903 — narodil se Fraňo Kráľ, slovenský spisovateľ, národní umělec (zem. 3.I.1955).
- 10.-11.III.1894 — ve Varšavě se konal I. sjezd Demokratické strany Království polského a Litvy (SDKPiL).
- 10.-17.III.1954 — II. sjezd PSDS (PZPR).
- 10.-19.III.1959 — III. sjezd PSDS.
- 11.III.1835 — narodil se Karel Purkyně, jeden z největších českých malířů 19. stol. (zem. 6.IV.1968).
- 12.III.1938 — násilné připojení Rakouska k III. říši.
- 12.III.1956 — zemrel Bolesław Bierut (nar. 18.IV.1892).
- 13.III.1870 — v Martině vyšlo první číslo Národných novin.

- 14.III.1883 — zemrel Karel Marx, zakladatel vědeckého socialismu, učitel a vůdce světového proletariátu, organizátor I. internacionály (nar. 5.V. 1818).
- 14.III.1939 — hitlerovská armáda začala obsazovat české území. Druhého dne byly Čechy a Morava obsazeny — začalo se období protektorátu. Na Slovensku ludáčtí vůdcové prohlásili Slovensko státem, závislým na nacistickém Německu.
- 17.III.1815 — narodil se Ctibor Zoch, štúrovský básník, historik a osvětový pracovník (zem. 15.XII. 1865).
- 15.III.1917 — výzva petrohradské Rady dělnických a vojenských delegátů v níž se praví, že polský národ má právo na sebeurčení.
- 16.III.1596 — hlavním městem Polska se město Kraková stala Varšava.
- 17.III.1794 — narodil se Józef Bem, generál dělostřelectva, účastník Listopadového povstání, bojů ve Vídni a v Maďarsku v období jara národního (zem. 24.II.1850).
- 17.III.1817 — narodil se Jozef Miroslav Hurban, slovenský politik, národní buditel, spisovatel, autor vlasteneckého básní (zem. 21.III.1888).
- 17.III.1922 — vznikl Svaz komunistické mládeže, od roku 1930 Komunistický svaz polské mládeže.
- 17.III.1969 — zasedání politického poradního výboru českých států Varšavské smlouvy v Bupapešti vystoupilo s výzvou o svolání evropské mírové konference.
- 18.III.1713 — v Liptovském Mikuláši byl oběšen Juro Jánošík (nar. 25.I.1688).
- 18.III.1871 — vznikl pařížské komunity, první proletářské revoluce a diktatury proletariátu.
- 18.III.1943 — skupina Lidové gardy (GL) se střetla se skupinou německé policie v Mostové ulici ve Varsavě (viz následující strana).
- 18.III.1944 — usnesením Rady lidových komisařů se útvar polských ozbrojených sil v SSSR stal Polskou armádou.
- 18.III.1945 — osvobození Kolobrzegu.
- 18.III.1965 — první kosmická procházka A. Leonova.
- 19.-20.III.1848 — jaro národní v Galiciji a ve Velkopolsku, založení Národního výboru.
- 20.III.1945 — v hitlerovském koncentráku Terezíně zemrel Jaroslav Kratochvíl, český spisovatel (nar. 17.I.1885).

- 20.III.1945 — Sovětská armáda a oddíly rumunských vojsk zahájily boj o Bánskou Bystricu, která byla osvobozena 26. března.
- 20.III.1956 — byla vyhlášena Tuniská republika.
- 21.-28.III. — světový týden mládeže.
- 21.III.1945 — útok oddílu AL, BCh a AK na německou kolonu automobilů na silnici Zólkiewka — Wysokie.
- 22.III.1945 — zahájení 581. akademického roku na Jagellonské universitě v Krakově, první po osvobození.
- 23.III.1824 — narodil se polský spisovatel Teodor Tomasz Jeż (zem. 11.I.1915).
- 23.III.1936 — masakr dělníků v továrně Semperid.
- 24.III.1785 — narodil se Ján Hollý, bernolákovský básník, klasik slovenské literatury (zem. 14.IV.1849).
- 24.III.1794 — počátek košickevského povstání.
- 25.III.1945 — 1. obrněná brigáda Polského vojska se účastní bojů o osvobození Gdyně.
- 25.III.1945 — oddíly II. armády Polského vojska jsou u Nisy.
- 26.III.1806 — narodil se Josef Slavík, český hudební skladatel (zem. 30.V.1833).
- 26.III.1943 — akce u Arsenalu ve Varšavě. Oddíl Kedywu osvobodil 25 vězňů z věznice Pawia.
- 27.III.1968 — zahynul Jurij Gagarin, první kosmonaut světa (nar. 9.III.1934).
- 28.III.1592 — narodil se Jan Amos Komenský, významný český humanistický pedagog, zakladatel vědecké pedagogiky (zem. 15.XI.1679).
- 28.III.1945 — osvobození Gdyně.
- 28.III.1947 — u Baligrodu (Rzeszowské vojvodství) byl fašistů UPA usmrcen generál Karol Swierczewski „Walter“, v letech 1936–39 velitel interbrigády ve Španělsku, později velitel II. armády Polského vojska, člen ÚV PDS (nar. 22.II.1897).
- 29.III.1900 — narodil se Jiří Wolker, český proletářský básník, dramatik a publicista (zem. 3.I.1924).
- 30.III.1419 — husité založili v Čechách opevněné město, které nazvali Táborem.
- 30.III.1820 — narodil se Andrej Sládkovič, největší štúrovský básník, klasik slovenské literatury (zem. 20.IV.1872).
- 30.III.1945 — v Martíne začal vycházet slovenský beletrie- stický časopis „Orol“.
- 30.III.1945 — zasnoubení s polským mořem v Kolobrzegu.
- III.1943 — v SSSR byl založen Svaz polských vlastenců.

Prvý výbor miestnej skupiny Spolku Čechov a Slovákov v Hornej Zubrici. Pre našu Spoločnosť je to už historický záber, pochádza z roku 1945. Predstavujeme členov tohto prvého výboru: Ján Kovalík — podpredseda, Vendelin Karkoška — člen reviznej komisie, Ferdinand Pavlak — člen reviznej komisie, Jozef Solová — predseda MS v Hornej Zubrici, Jozef Kovalčík — podpredseda MS, Ignáč Knapčík — organizačný vedúci, Ignáč Varešiak — pokladník, František Mšal — člen výboru MS, Štefan Bogač — člen výboru. Ležia: Mšal — tajomník, Borový — kultúrny vedúci

Spolok Čechov a Slovákov na Spiši a Orave v prvých rokoch po vojne nadviazal styky so Zahraničným ústavom v Prahe. Výsledkom toho bola organizácia výletov pre mládež do Prahy a okolia. Na snímke vidíme výlet pre chlapcov zo Spiša a Oravy do Prahy roku 1946. Organizačným vedúcim tohto výletu bol dnešný predseda Obvodného výboru na Orave — Ján Kovalík.

POSEĽAJTE NÁM SNÍMKY ZO SVOJHO ARCHÍVU TÝKAJÚCE SA NAŠEJ KRAJANSKEJ PRÁCE S KRATKÝM POPISOM. BUDEMЕ ICH UVĒREJ. NOVÁT, AKO HISTORICKÝ FOTO-KRONIKU. ZAČINAME SNÍMKAMI, KTORE NÁM ZASLAL KRAJAN JAN JÁN KOVALÍK Z DOLNEJ ZUBRICE.

Prepáčte, páni, ale vypočul som váš rozhovor. Sú to čudné chvasty. O cmetoch. Tých, kde pochovávajú odstrelených. Teda v mojom mestečku...

Že kto som? Celkom obyčajný človek. Iba tade to prechádzam, prostý, mieromilovný človek. Vždy sa čuduje, keď sa reč zvrne na mestá a na to, koľko ľudí v nich umiera na otravu olovom s topánkami na nohách. Vždy sa čudujem, prečo sa ľudia vystatujú počtom predčasných pohrebov. Totiž tým, aké je ich mesto zurvalé. Zdá sa mi to hlúpe. Pozrite sa na moje mestečko. Nie je na ňom nič zvláštneho. Ale je to najzurvalejšie mesto svojich rozmerov na tejto strane diaľovo ohniska. Streľa sa tam viac než vo všetkých vašich mestách dokopy. No ľudia sa tam neodfakujú. Všetci si užívajú život až priveľa...

Zapričinil to jeden chlap. Nie. Dvaja. Dvaja chlapia. Musí sa to rozdeliť medzi nich, ale jeden z nich má na tom o štipku väčšiu zásluhu než ten druhý. Je to Samuel J. L. Claggett. Nás Šerif. Voláme ho Pichliač. Pichliač Sam Claggett. Začali ho tak nazývať pred istým časom, lebo keď ten voľakohu stíha, drží sa stopy ako pichliač mulčinoh chvosta. No už pekných párov vlastne ani nikoho nestihá. Nebolo treba. Ľudia v mojom mestečku sú slušní. Totiž rozumni. Nikto nechce, aby sa mu starý Pichliač pripichol na stopu. Taký človek vám s revolverom vie povystrať kúsky, ktorým neuveríte, ak ich nevidíte. Je vysoký a chudý a všetky klby akoby mal dvojnásobné, a je to asi ten najjemnejší a najpríjemnejší človek, na akého by ste natrafili za mesiac jazdy po kraji. Aj najzurvalejší.

To posledné možno celkom nesedi. Wilbur Morristo Burton je tiež riadny zurvavec. To je ten druhý chlap. Voláju ho Čierne eso. Čierne eso Burton. Vidím, že ste už o ňom počuli. O ňom počul skoro každý. Možno nie ako o Wilburovi Morristonovi, no keď počujú o Čiernom ese, kolénä sa im rozrasú. Azda sa čudujete, prečo sa o ňom už toľko nehovori. To preto, lebo žije v mojom mestečku, prostý mieromilovný človek ako my všetci ostatní. Kedysi bol najrýchlejším pištoľníkom, aký navštívil tieto územia. Ešte aj je. Taký ako sám Pichliač. Ešte vždy striela ostošest. Ale nie tak, aby sa o tom hovorilo...

Tak, to všetko sa začína v deň, keď Čierne eso prichádza do našho mesta. Vojde doň na svojom koni, svalnaté chlapisko s tým čiernym strniškom okolo brady, poobzera sa a veľmi sa mu tu nepáči. Zatíla sa do saloonu Williego Lorda a zopár si ich vyslope. Siahne do vrecka, kde nosieva svoje striebro a vrecko je prázdro. Na spodku sa prederavilo. Troška si zabahuje a povie Williemu: počkaj, hneď doniesiem nejaký groš. Willie počul to bohanie a videl mu na stehnách visieť tie dve veľké revolvery, a tak Willie povie: to nič, nápoje sú na podnik. Nie, vraví Čierne eso, na určitých dlžobách mu tak veľmi nezáleží, ale dlžoz za pijsatiku vždy riadne vyplati. Lenivo výde von, opäť sa poobzera a zamieri k malému drevenému domu banky. Pokladníkovi, povie, že by potreboval nejakú hotovosť, a pretože sa volá Čierne eso nemyslí, že by s tým mal veľké fažkosti. Pokladník počuje to meno, zúfalo sa obzrie okolo seba, a keď uvidí, že v okolí nikoho niet, omlie a pokojne sa zvalí na zem. Čierne eso je tak trošku mrzutý, že musí sám ísť dokola a vojsť do drôtenej kletky, ale urobí to a naberie si, čo mu treba. Prištrácha sa späť do saloonu, vyplatí Williego, sadne na koňa a ide svetom. O takých dvadsať minút sa pokladník preberie, beží do Šerifovej kancelárie a zobudí Sama Pichliača z včasných popoluďajších drietom. Pichliač si opáše revolvery a vydá sa po stope.

Čierne eso si pohodlne sedí na koni, keď vzadu pri jednej zákrute uvidí Pichliačov prach. Do čerta, povie si, vedie iba jeden, a tak sa aspoň prepháňame, aby z toho bola voľajáká zábava. Popchnie koňa a vklzne do hory; starý Pichliač zaňuchá stopu, zakrúti bičikom a klže sa za ním. Naháňajú sa také dve hodiny, križujú celý kraj, zavrtajú sa hlboko medzi hory, kde sa strmo vypínajú vysoké skaly a hrajú sa na schovávačku po celej tej drsnej pôde. Takí sú na tú naháňačku upriamení, že si ani nevšimnú, že nie sú jedinými dvojnohými tvormi na okolí. Čierne eso sa nevie Pichliača striať a nakoniec sa mu naháňačka zunuje.

Co je moc, to je moc, povie si. Skoča, že musí odbachnúť chlapika, čo sa ho dokáže takto držať, ale nemôže sa zabávať celý deň. Vyhládajú si vhodné mestečko, zoskočí z koňa a čaká, že starý Pichliač pôjde tade to priamo na-

ho, a že to teda bude vyrovnaný súboj. No starý Pichliač v takých veciach tiež nie je nováčikom. Z času na čas zastane a počne. Všimne si, že ten druhý kôň už nekvála, a tak zlezie zo svojho koňa a šibne medzi skaly na vlastných nohách. Pohybuje sa tak ticho, že ho Čierne eso nepočuje a Čierne eso sa zamrví a tiež sa vplazí medzi skaly. Učinok rovnaký. Pohybuje sa tak ticho, že ho starý Pichliač nepočuje. Tažko tomu uveríť, ale tito dvaja sú v tom tichom plázení natoľko bohovsky dobrí, že obchádzajú tie balvany sem a tam dobrú polohodinu bez toho, že by na seba natrafili. Obaja si začnú myslieť to isté. Že ten druhý je preč. Obaja si strčia revolvery späť do puzdier a vracať sa tam, kde si nechali kone. Pichliačov je vyšie medzi skalami, chce si skrátiť cestu cez jednu riadne vysokú, poklzné sa, šmyká sa po zadku a dopadne na chrbát ani nie tri metre za Čiernym esom, ktorý sa rýchlo zvrne, a tí dvaja mocní, prekvapení chlapia zízajú jeden na druhého v úžabinke medzi skalami. Starý Pichliač je rozčapený, ako dlhý taký široký, pozera sa cez celú dĺžku svojho tela ponad špicu svojich čižiem na Čierne eso a Čierne eso sa pozera nadol, ponad tie isté špicu čižiem, na Pichliačovu chudú starú tvár. Takto ich zachytila sekunda prekvapenia a v ďalšom zlomku sekundy by tito dvaja najrýchlejší strelnici, čo sa kedy dotkli koženého puzdra, začali páliť na seba, keby v tej istej sekundičke čosi nezabzučalo a od skaly pri Čiernom ese sa neodrazil šíp; vzduch sa rozochvel hromadným výskaním a hvízdanim,

Taký kúsok dokážem na svete len ja. Možno ste sa o to pokúšali, ale nemali ste správny uhol. — Starý Pichliač sa zasa rehoce. — Z miesta, kde ste stáli vy, by nebol správny, — hovorí. — Stadeto bol. Za tou skalou je červená mŕtvia. Zasiahnutá na ľavom boku asi nad štvrtým rebrom.

Ide napred k tomu miestu, a má pravdu aj čo do čísla rebra a Čierne eso sa naňho zahľadí dlhým pohl'adom. — Tak sme teda dvaja, — povie Čierne eso. — Škoda, že vás musím zabiť. — A starý Pichliač sa zase len rehoce. — Chcete povedať, že sa o to pokúsíte, — vraví. — Ale to mi voľačo pripomína. Kde sme boli, keď došlo k tomuto malému vyrúšeniu? — Čierne eso si znova nabíja svoje revolvery. — Vy ste svojím zadkom hladkali zem, — odpovedá. — Tak, ako si to vybavíme? Odmeriame vzdialenosť a dohovorime sa na signále? — Starý Pichliač si tiež znova nabíja revolvery, — Nie, — vraví. — Možno som staromórny, ale ja mám rád poriadok. Choťte tam, kde ste boli, keď som sa zvalil. — Čierne eso je prekvapené, ale urobí, čo mu kázali. Pichliač si nájde svoje staré miesto, ľahne si na chrbát a roztahe ruky ako vták. — Bolo to takto? — vraví a Čierne eso prikývne. — V poriadku, — povie Pichliač. — Vidíte to vtedy na tom krovi? Keď vziaľte z toho konárika obaja spustíme.

Čiernemu esu už nejde do úsklabkov. — Chcete povedať, — povie, — že vy tu budete ležať a že mi dáte fóra? — Ani starý Pichliač sa vôbec neškľabi. — To si myslím, — odvrkne mu. —

MOJE MESTEČKO

dalšie šípy buzučali dookola a bleskovým pohybom, úplne vyrovnaným medzi týmito dvomi azda najrýchlejšími pištoľníkmi, čo kedy mali čižmy na nohách, prešli do celkom inakšej činnosti a ukazovali v nej svoju zdatnosť. Bok po boku sa kryjú za skalami a na buzkot šípot odpovedajú úprimným a čistým tónom paľby z revolverov.

Nie je to vlastne ani vyrovnaný súboj. Červenokožcov je iba dvadsaťtri. Asi preto starý Pichliač a Čierne eso o tejto bitke ani veľa nehovoria. Len tak nakrátko. V jednej chvíli voľajaký z tých červenokožcov vystríľ rýchlo hlavu na pravom boku, Pichliač ho postrehne kútkom pravého oka, mihne pravou rukou akoby ani nemieril a červenokožec zaryje svoj červený nos do prachu. — Pekne — poznamená Čierne eso. — Veľmi pekne. V tej chvíli ďalší z tých červenokožcov za skalou je natoľko obozretný, že na zlomok sekundy vytríľ kúsok nohy, Čierne eso ju prevráta, červený od toho poskočí, takže sa mu hlava asi o päť centimetrov vychýli nad skalu, a keď potom opäť klesne je v nej diera. — Krásne, — povie starý Pichliač. — Veľmi krásne.

Začínajú sa už naozaj dobre baviť, keď poslední štriač červenokožci, čo ešte zostali nažive zmiznú, a to ochotne. Čierne eso dívne revolvery nahor, odľúkne dym z hlavni, pozrie sa na Pichliača, Pichliač urobí to isté a pozrie sa naňho a obaja sa zaškľabia. No úšľabok Čierneho esa sa stráca. — Som sklamaný, — povie. — Videl som, že jedného ste netrafili. Keď vykukol tam za tou plochou skalou. O pol metra vedľa. Videl som, ako sa po vašej strele odštiepl kúsok kameňa z tej druhej skaly. — Starý Pichliač sa len zarehoce. — Jasné, že sa odštiepl, — vraví. — Práve tam som triafal. Musel som to odraziť od tej druhej skaly, aby sa guľka dostala za tú prvú a prevrátila ho tam, kde to za to stojí. — Čierne eso zachrochee. — Nie, — vraví. —

tvrdochlavý? — povie. Vstane a poškabe sa za uchom. — Je z toho iba jedno východisko. Podpišete sa na potvrdenku o tých peniazoch, a tým tiež použijete váhu svojho mena, len trochu iným spôsobom a možno aj tým istým, keďže ste ten, kto ste, banka sa neopävá odmietať to. Dám vás na výplatnú listinu ako svojho zástupcu, pokým to nevyrovnaté. — Čiernemu esu ovisne čelusť. — Mňa? — vraví. Ja, že mám byť Šerifovým človekom? — Pichliač opäť zafrká. — Jasné. Nie je to také zlé. Voľačo nového. Slúbíte mi, že tieto revolvery nepoužijete proti nijakému človekovi, ktorý vám k tomu nedám súhlas. Len ktorý to nebude mať vyrovnané, pravdaže. — Čierne eso zaklapne čelusť. — Nie, — vraví. — Teraz ste už na nohách a vybavme si to slušnou streľbou. — No starý Pichliač sa zase hodí o zem. — Streľajte, — vraví. — Ale musí to byť takto. — Tu ich zasa máme Pichliač leži a hľadí nahor a Čierne eso stojí a hľadí nadol, pot mu opäť vystúpi na čelo a nevidí z toho iné východisko, ak má ostať verný svojmu menu, a ten starý sup zase svojmu. — V poriadku, — povie Čierne eso Burton, slovo mu znie trpko na jazyku a tvár pod čiernym strniškom má pretiahnutú a zhnusenú po celý čas, ako spolu s Pichliačom odchádzajú za svojimi koňmi a vyberajú sa k mestu.

Pomaly sa vlečú a Pichliač si všimne ten zhnusený výraz, mrzí ho to a po chvíli mu príde na um dobrá myšlienka. Spustí sa na jednom boku zo sedla a zdvihne malý guľatý kameň. Drží ho tak, aby ho Čierne eso videl a vyhodí ho pred seba. Čierne eso hľadí na kamienok ako stúpa nahor a potom začína klesať, a odrazu pochopí, Ten náznam pohybu by asi postrehlo oko orla ale ničie iné, v jeho ruke sa ocitne revolver, zahrmi a ten kamienok sa bláznivo roztancuje, ktorý dopadne na zem. Čierne eso vloží revolver späť do púzdra, pozrie na Pichliača, starý Pichliač sa pozrie naňho a obaja sa začnú škľabiť, obaja zoskočia z koňov, nazbierajú za hrst kamienkov a zoskočia do sedla. Vždy, keď si myslí, že Pichliač nedáva pozor, vyhodí Čierne eso kamienok, Pichliač sa tým svojim smiešnym spôsobom mykne, revolver mu akoby sám od seba skočí do ruky a kamienok to dostane. To isté sa stane, keď kamienok vyhodí Pichliač a obaja sa pomaly vlečú a ohromne sa zabávajú. Jeden ako druhý po prvý raz natrafili na sebarovného a začnú vystriája ako dva žrebci. Čierne eso začne vymýšľať a zasiahne kamienok dva razy, ktorý padne na zem, a potom ešte raz, ktorý sa prestane kotúľať. Starý Pichliač nadivne obočie a chvíľu sa tvarí ustárostene. Potom sa usmeje, zdvihne dva prsty a keď Čierne eso vyhodí dva kamienky naraz, starý Pichliač spustí otaže, mykne sa, objavia sa oba jeho revolvery a zasiahne dva kamienky súčasne. Vlečú sa ďalej, uškierajú sa na seba ako blázni a ktorý dôjdú k mestu, jeden i druhý vie, že našiel človeka, s ktorým by sa spolu mohol postaviť, keby si boli obráteni chrbotom k chrbotu, proti celému priateľstvu svetu na veky vekov...

Tak. Takto sa to začína. Čierne eso zapadne do mestečka v krátkom čase, ktorý ani nestoji za reč. My ostatní sme boli spočiatku trochu znepojení, keď mu stále na očiach, ale to nás prešlo. Zistili sme, že je to tichý, pokojný človek, takmer ako Pichliač, pokiaľ mu nikto nešiel proti srsťi. Jediné, čo naznačovalo jeho survalosť bol to čierne strniško okolo jeho brady. Neholi si ho, lebo si ho nemôže oholiť. Britvy sa na ňom prirýchlo vyštriať. Nemôže si ho ani nožičkami pristrihnúť. Nosi malé kliešte na drôty a raz do týždňa ich používa. V nedeľu ráno.

Keď je tam on ako Šefirov zástupca, ľudia sa správajú ešte slušnejšie ako predtým. Mestečko je tiché, s výnimkou jednej hodiny v každej popoludni, hneď po tom, ako starý Pichliač skončí svoju siestu. Vyjde zo svojej kancelárie, pozrie na Čierne eso, obaja vykročia do veľkej starej práznej stodoly za Williamom Lordom, zatvoria bránu za sebou a počas celých šesdesiat minút vychádzajú odtiaľ podivné zvuky a salvy výstrelov. Potom stade obaja vyjdú, pochábe sa na seba škľabia a ich puzdra vyzerajú pripálené, akoby do nich zasunuli horúce revolvery. Takto život plynie až do dňa, keď do mestečka vpadne ten mladý samopašný a nadutý pištoľník.

Stavaný je ako mladý býček, husté vlasy má na kratučko pristrihané, na tvrdie hľave nenosí klobúk, ale nízko na stehnách mu visia dva veľké revolvery a remienky puzdier sú pevne stiahnuté. Celý jeho výzor je survalý, ale keď sa naňho pozriete bližšie, uvidíte, že je mladší ako vyzerá a dľho

mu trvalo, kym si nadobudol ten zurnalý výraz, ktorý ešte nie je celkom prirodzený. Je to ešte junček, ktorý sa pechorí, aby bol pištolníkom a chce si rýchlo získať meno tým, že by odbachol kohosi s veľkým menom. To je každému jasné, hneď ako vkočí k Williemu Lordovi a otvorí ústa. — Počúvám, že sa tu obšmietia Čierne eso Burton, — povie Williemu. — Je to pravda? — Willie prikrývne a ukáže mu Čierne eso, ktorý si sedí a rozdáva pokerové karty, pričom vždy naňho akosi padne pikové eso. Mladý junček prižmuri oči na Čierne eso, odfrkne si a obráti sa k nám štyrom-piatim, čo sme tam ešte boli. — Volám sa Jedovatý Pete, — vraví. — Jedovatý Pete Humphrey. Moji starí mi dali meno Pete a ja som si dal Jedovatý. Viete prečo? Lebo ma každé nemehlo, ktorého ksicht sa mi nepáči najeduje a nech sa prepadnem, ak sa mi voľačo páči na tom čiernom zarastenom pavianovi, čo tam pri kartách asi aj sám seba klame.

Čierne eso vzhliadne, obzrie si tohto Jedovatého Peteho a pozrie sa späť na svoje karty. — Čujete ma? — zvolá Jedovatý Pete priam vypľujúc tie slová na Čierne eso. — Od toho väčšo kischtu ma svrbi prst na kohútiku. — Čierne eso opäť vzhliadne tažko dýcha, opanuje sa. — Ani mne sa nepáči, — povie miernym hlasom. — Ale robím s ním čo môžem. — Jedovatý Pete cíti, že má istý nások a začne ďalej tlačiť. — Stavím sa, že od toho ksichtu aj vaše mame zle prišlo. Asi hneď zdruhla, keď ho uvidela. — Čierne eso skrkve v ruke kartu, potom sa strhne a kartu starostivo vyrovná. — Vlastne, — povie, — vlastne to aj tak bolo. — Jedovatý Pete ide teraz tvrdzo. — Tá sa teda musela stýkať s kopou mužských, aby na svet vyšlo čosi také chatrné. Stavím sa, že vy ani neviete, kto bol vašim otcem. — Čierne eso zloží balík karát, rozdrapí ho celý vo dvoje a roztrhaný balík položí na stôl. — Vlastne, — povie ešte vždy miernym hlasom, — vlastne máte pravdu. No nestarajte sa o to, kto bol môj otec. Starajte sa o to, kto som ja. — Jedovatý Pete hľadá, s čím zasa začať. — Tie rovolvery, čo nosíte, — hovori. — Stavím sa, že sú iba na parádu. Stavím sa, že ani neviete, skade z nich vychádzajú guľky.

Čierne eso zmeravie a vstane. Počul dosť nadávok na seba a na svojich rodičov. Zniesol to. Ale tento mladý býček začal ponížovať jeho rovolvery, a to je voľačo, čo už nezniesie. Tacká sa k hompálajúcim sa dvierkam a naširoko ich roztvori. — Pichliač? — zreve. — Pichliač, ty sup Pod sem chytro! — A na druhom konci ulice sa v šeri-fovej kancelárii starý Pichliač preberie zo včasných populudných driemot a skôr ako sa mu oči po spánku rozlepia, má už rovolvery opásané a skacavým krokom sa vyberie k saloonu. Príde ta celý zadýchčaný a vidí pri pulte naparovat sa Jedovatého Peteho, ktorý si myslí, že zrazil Čierne eso do prachu a Čierne eso stojí pri dverách a cmúľa si zápasí. — Pichliač, — povie Čierne eso, — ešte som ťa neprosil o nijakú láskavosť. Teraz ťa o jednu prosím. Uvoľni ma z toho slibu na maličký zlomok sekundy, aby som mohol ostrániť túto mladú šlepetu, čo sa tu nadrapovala ako voľajaký nesprátný trkvias. — Starý Pichliač sa pozrie na Jedovatého Peteho, ktorý si zrazu pomyslí, že teraz už azda konečne dôjde k streľbe, zahnute ruky mierne spustí nadol, hlavu nachýli napred, plecia vytŕi do tvaru polkruhov a schýlené dlane má pripravené pri rukovatiach rovolverov. Pichliač krúti hlavou, akoby nemohol uveriť tomu, čo vidí a Čierne eso opäť prehovorí. — Pichliač, — povie, — tento trkvias ma tu ukrutne štvial. Pozri sa naňho. Videl si už nejakého pištolníka s kúskom cti v tele, čo by voľačky zaujal takýto postoj? — A potom Čierne eso povie, čo azda nikdy inému človeku nepovedal. — Prosím, — povie. — Prosím, Pichliač, dovoľ mi zabiť ho. Mrcinu sám odprame, takže nebudeš mať nijaké stárosci. — A starý Pichliač sa pozrie na Jedovatého Peteho, čosi ho poštekli v mozgu a vyšívne sa až do výšav čistého génia.

Tak. Vtedy to nás starý Pichliač urobil. Nahrbí sa a mačiacim krokom začne obchádzat tohto Jedovatého Peteho a obzera si ho zo všetkých strán. — Myslite si, že ste s tými rovolvermi dobrý, čo? — povie a Jedovatý Pete hrdelne zavrčí a pokúsa sa vyzerat ešte survalejšie a blýska očami dokola. — V poriadku, — povie Pichliač. — Dáme vám možnosť dokázať to. Podte von. — Ide napred priamo ku dverám, žmurkne na Čierne eso a ten začína chápať a rozkýve sa za ním. Jedovatý Pete troška pohnie nohou, opäť hrdelne zavrčí, ale neostáva mu iné, ako sa

pridať k nim, čo urobí mrmfajúc o tom, ako ich vezme do parády oboch a prešpikuje ich takým množstvom olova, že ich budú musieť traja chlapia dvihať do rakvi. Netreba spomínať, že aj my sme sa pohli za nimi. Taký chlap sa ešte nenarodil, čo by ta nešiel.

Pichliač nás vedie dozadu, k tej starej stodole, otvorí jej bránku dokorán, a už sme všetci dnu. Nič zvláštneho tam nie je. Kopa starých dosák, zopár záhadných zariadení a veľa miesta. Pichliač vyberie najširšiu dosku, aká mu pod ruku príde a postaví ju kolmo na druhom konci stodoly. Vytiahne z vrecka kúsok kriedy a rýchlymi pohybmi na dosku nakresli obrys mužskej postavy. Na príslušnom mieste nakresli maličké srdee a vráti sa k nám, k otvorennej bráne. Jedovatý pete vyzerá zhonusene, ale Čierne eso sa šklabí. Starý Pichliač už skončil a je pripravený zahrať to spôsobom, akým to pravdepodobne iba on na svete dokáže. — Nie som veľký umelec, — vraví. — Zabudol som dať tomu tvár. — Zdá sa, že sa ani nepohol, len tak trošku mykol plecam, ale už má oba rovververy v rukách, oba pánila a odrazia sa na doske, presne na svojom mieste v kriedovom obryse hlavy, objavia sa dve dierky ako oči, dve celkom blízko seba ako nos a štyri v jednej čiare ako ústa. Jedovatý Pete pregľigne, ale starý Pichliač sa len uchechtáva. — Na môj vekus je to troška smutné, — povie. Zase to krátké trhnutie a rovververy sú opäť v jeho rukách, oba vystrelia po jednom raze a objavia sa dve ďalšie dierky, ktoré trošku podvyšujú ústa na oboch stranach, takže dostávajú výraz akéhosi úsmevu. Jedovatý Pete si zasa pregľdgne. Je to však smely človek a nedá sa len tak obabrať. Vytiahne rovverver, a je pritom naozaj rýchly, ale zato vidite, ako to robí, vypálí a presne v strede postavy sa objaví dierka. — Pupok, — povie. Ale Čierne eso ľutostivo pokrúti hlavou. — To nie je slušné, — vraví — nechaf toho kriedového chlapika takého nahého. Myšlim, že potrebuje šaty. — Jeden z rovververov Čierneho esa, znova nabity sa odkiaľsi objaví v jeho pravej ruke a jeho ľavica sa miňa na kohútiku tak rýchlo, že šesť výstrelov zaznie ako jedený predĺžený výbuch a v strede postavičky, tam kde bol pupok, sa objavi rad siestich dierok, vytvárajúcich opask.

Zdá sa, že Jedovatý Pete sa trošku sevŕkáva. Zabúda sa tváriť takým mocným a drsným chlapom. Cmúľa si peru a otrásie sa späť do svojej výšky. — Ak ste už prestali s detskými zábavkami, — zavrčí, — podieme... — Ale starý Pichliač ho chladným pohládom umličí. — Chlapče, — vraví starý Pichliač, — ja a Čierne eso máme každý deň asi o tomto čase pravidelné schôdzky, aby sme sa tu zabavili. Počkajte, a ak vás to medzitým neprejde, potom myslím, budem musieť Čierne eso nechať postarať sa o vás. — Pokývne Čiernemu esu a obaja sa postavia chrbtami k tej drevenej postavičke vzdialenej cez celú stodolu — Willie, — povie Pichliač, — keď sa ti zache, zavolaj „strel“. Willie Lord vypúli oči a zrazu začne vyslovovať slovo „strel“. Dostane sa k tomu „st“ ale ešte nedopovedal „rel“, keď sa starý Pichliač a Čierne eso zvrtnú, každý má v ruke pištol a tieč pištoľe zadunia, a presne v strede toho kriedového srdeca sa objaví jediná dierka. Keď sa na ňu pozriete celkom zblízka, uvidite, že je tá dierka o voľačo väčšia, než keby ju bola vyryla len jedna strela.

— Jipií — zvýskne starý Pichliač. — Ten by už bol pripravený na pohreb. Eso, chlapče, vymyslel som čosi nové. Mohol by si ma v tom sledovať? — Do jeho druhej ruky vyskočí druhý rovverver a oba začnú páliť a na ľavom rahu dosky vytvorila krásne písmeno 0. Čierne eso so poškriabe na hlave ústím svojho pravého rovververa a je zarazený. Potom sa jeho úškľabok na tom čiernom strnišku rozšíri, do druhej ruky mu vyskočí druhý rovverver oba začnú páliť a vedľa 0 sa objaví krásne písmeno D. A potom sú obaja v tom, nabijajú a pália v rýchлом sledo a pri jednotlivých písmenách sa striedajú. Za asi takú minútu to majú napísané: ODPOCÍVAJ V POKOJI. A potom sa obaja naozaj celkom roztátria.

Nemá zmysel opísavať všetko čo povystrájali. Kto to neviadal, aj tak by to neuvieril. Robia, napríklad také veci, že si postavia dve malé doštičky s napichnutými klinčami a pretekajú sa, kto skôr streľami zatíča. Robia také veci, že na stenu nalepia nástenný kalendár, jeden vyvoláva halabalu jednotlivé dni roka a druhý strieľa do čísel, ktoré boli vyvolané. Robia také veci, že si šikmo postavia doštičku so žliabikom, nad ňu škatuľu so súborom biliardových guľ, na škatuľi sú maličke dvier-

ka na povrázku, takže keď sa povrázok potiahne, guľa vypadne a rýchlo sa guľa dole žliabikom. Trik je v tom, že jeden drží v ruke povrázok, keď sa mu zache, šklbne ním, ten druhý stojí s rovververmi v puzdrach a vo chvíli, keď sa guľa objaví začne ich vytahovať a guľa rozbije skôr, ako padne na zem. Starý Pichliač odbachuje jednu guľu za druhu a ani jedna neprejde za čiaru deväťdesaťich centimetrov na žliabiku. Čierne eso zaujme svoje miesto a zaškľabí sa tak trochu diabolsky. — Ohlasujem rekord, — povie, a nech sa naveky smaží v pekle ak neodbačhol všetky okrem poslednej nad šesťdesaťcentimetrovou značkou a tú poslednú, ktorú len trošku škrabol, zasiahlne ďalšou streľou nad stocentimetrovou značkou a je natoľko naštvaný, že ju potom preháňa po celej stodole, kým nevyprázdní obe pištole.

Robia také a inakšie veci, o ktorých sa človek neopováži rozprávať, aby ho neoznačili za klamára, až kým ústia ich pištole celkom nesčervenajú a kým neponcítate pach pripálenej kože ich puzdier. A nakoniec starý Pichliač povie dosť. Akosi sa otrásie a uvedomí, že my ostatní sme ešte tam. Jedovatý Pete sa mdlo opiera o stlp. Celý jed z neho už dávno vypral. Teraz sa už nepokúša tváriť sa srdnato. Je to milé mladé nemehlo, ktoré bolo do hlbky duše natoľko otrásené, že nevládze stáť na vlastných nohách. Starý Pichliač upriami naňho chladný pohľad. — Spomínam si, — vraví, že vás trápila akási nedokončená záležitosť.

Jedovatý Pete sa odtisne od stlpia, močuje sa sám so sebou, aby mohol stať bez opory. Zíza na starého Pichliača, zíza na Čierne eso a konečne oválne svoju visiacu spodnú čelusť, takže môže zavrtiť ústa. Tak. Jedovatý Pete potom zahrá svoj výstup a je to dobrý výstup. Vytiahne si rovverver, pomaly a zláhka, aby azda nedošlo k omylu, pozrie sa nadol na svoje ruky a na rovverver v nich, pokrúti hlavou, skloní sa a položí rovverver na zem, potom sa vystrie a kráča priamo k Čiernemu esu. — Pán Čierne eso, — povie, — ja viem, kedy som porazený, a to nielen v strebe. Nemôžem povedať, že by tá vaša tvárv bola pekná, ale som ochotný priznať, že je na nej voľačo veľmi pôsobivé. Tým sa teda ospravedlňujem a som ochotný urobiť všetko, čo uznáte za vhodné, aby som odčinil svoju pochabost.

Čierne eso sa pozrie naňho a poškrabe sa na svojom strnišku, a hneď začína tiež urobiť čosi nadmieru veľkolepé. Pozrie sa na starkého Pichliača, zaškľabí sa nad voľajakou spomienkou a obráti sa späť k Jedovatému Petemu. — Synak, — povie, — voľačo by si naozaj mohol urobiť. Mohol by si sa podpísť ako zástupeca šerifa so mnou a tuto s Pichliačom. — Jedovatý Pete odskočí o krok nazad. Ja? — zvolá. — Ja že mám byť čierneho človekom? — Čierne eso sa len šklabí. — Nie je to také zlé, — povie. — A ešte voľačo. Slúbiš mi, že nepou-

žiješ tie svoje pištole na nijakého človeka, kym ti nedám k tomu súhlas. — Jedovatý Pete skrúti ústa, ako by ochutnal voľačo veľmi trpké a rozhodi rukami nad týmto návrhom, no nevidí z toho východisko, lebo už dal svoje slovo. Pregľgne a prikývne hlavou a tvár má pretiahnutú a zhonusenú. Ale Starý Pichliač a Čierne eso si všimnú ten zhonusený výraz a obstúpia ho z oboch strán. Pichliač na jednej strane hovorí. — Streľačia budeš mať až-az, chlapče, — povie. Voľačo v tebe je. Len nejaká ta maličkosť alebo dve pri faháni revolverov. Treba ich vytahovať zláhka. Iba primkňú lakte k telu, skloní ruky hlavu a ohrenút... — A Čierne eso na druhom boku: — Pri tvojom cielení je len jedna chybčička, — vraví, — ruku máš privľeme napäť. Držať pevne, bez stískania pažby a mihnúť hlavou, akoby to bola... — A Jedovatý Pete obracia hlavu od jedného k druhému, je mladý a dychtivý a kliči v ňom akási nová hrdoš...

Také je moje mestečko. To vám stačí o ňom vedieť Lebo to sa stalo len pred niekoľkými týždňami a Jedovatý Pete tam žije ako všetci ostatní, ako prostý a mierumilovný človek a starého Pichliača a Čierne eso v tej práznej stodole poriadne preháňa. Možno povedať, že už vychádza zo školských lavíc a zmaturuje v deň, keď týmto dvom prevedie kúsok, ktorý si sám vypracuje. Robí to s prázdnymi fľašami od whisky. Položí si na poličku, ktorú si urobil s hrdlami obrátenými k sebe. So spodkami dozadu. Urobí pohyb zložený z myknutia telom a pohodenia plecom, ktorý je už jeho vlastným patentom a rovverver má v ruke a začne rýchlo spracúvať rad fľiaš tak, že posielia guľky priamo cez otvorené hrdla, bez toho, že by ich na ústí čo len oškrel a vystreluje spodky. Pichliač sa pozrie na Čierne eso a Čierne eso sa pozrie na Pichliača a obaja nadhnú oboče, obaja sa zaškľabia tak pochabo, že by ste povedali, že to urobili oni. A tak plynne život v našom mestečku až do dňa, keď doň vpadne ten zlodej dobytka s veľkými čelusťami a červenými vlasmi.

Je ustatý a zaprášený a plný zákernosti, lebo mal tri ľažké dni, kym sa kdesi na juhozápade nestriasol svojich prenasledovateľov. Bolo ich priveľa, aby si to vybavil prestrelkou a tak musel zdrhnúť, a to ho vydráždilo a hľadal priležitosť k súboju, aby sa zasa mohol cítiť vo svojej koži. Zlezie z koňa, popustí si dva rovverver v nízko vykrojených púzdrach, ktoré nosi vysoko na bokoch, lebo taký je jeho štýl. Vkočí k Williemu Lordovi a prepláchnie si hrdlo čistým tvrdým a poobzera sa po vhodnej obeti. Nevšimne si Čierne eso a starého Pichliača, ktorí sa hrajú v kasíno pri bočnom stole. Uvidí Jedovatého Peteho, ktorý si prezerá obrázky ručne šitých kožených čižiem v malom obchodnom katalógu na druhom konci pulta. Všimne si Peteho dve pištole a obližne si pery. — Chlapče, — povie, — to je ale smiešne železo, čo nosíš po bokoch. — Pete sa pozrie naňho, podpichnutý tým oslovením, ale sa opanuje a privedivo sa uškľabi. — Nie je také smiešne, — povie, — Iba obyčajné, jednoduché rovverver na všedný deň. — Tento zlodej dobytka vytrčí svoju veľkú spodnú čelusť. — Surová koža Red sa volá, — povie, — Drsný ako surová koža, ktorej sa páči pochľad na červenú stekajúcu krv. U nás takí malí chlapci nesmú chodiť po ulici s rovververmi. — Pete sa usiluje opanovať svoj hnev. — To je správne, — povie. — Mohli by si ubližiť. — Ten zlodej už nie je ukonaný. Zacítil to, o čo mu ide. — Dobré, — povie. — Takže ak nedokážu, že vedia s nimi narabáť, prehneme si našich chlapcov cez kolená a vytrepeme ich po zadočkách. — Vytrčí čelusť, a sa mu vykláňa ani voľajaká skala. Natoľko sa zamestnáva premýšľaním o tom, že Peteho pokoj znamená strach, že si ani nevšimne škrabot dvoch stoličiek po dĺžke. Trochu je prekvapený, keď vidí, ako ho dokola obchádzajú a obzerajú si ho zo všetkých strán vysoký chudý muž s dvojnásobnými klobmi a tmavý chlap s čiernym strniškom. — Myslite si, že ste dobrý s tými rovververmi, čo? — povie Čierne eso Burton. — Dáme vám priležitosť dokázať to, — vraví starý Pichliač Sam Claggett. — Podte von. Aj ty, Pete, chlapče. A dones so sebou zopár prázdnych fľiaš od whisky...

Tak. To je moje mestečko.

JACK SCHAEFER
Preložil Miloš Ruppeldt

PONSKO

okkáciu je obývaný
ozsiany, fažko prí-
okých lesov, dymia-
eských hladín za-
...

dstavuje sotva 16%
z 21,1% celkovej za-
etky. Ostatné je po-
horskými hrebeňmi,
od jedného ostrova
je 200 sopkami, ktoré
sú súčasťou Záhrady
ska. Nasledujú jedny
po vystúpajú do ne-
k lenovanych hore-
ktor, sú sice pre-
vystúpajú aj mnohé bo-
a priemyselného Ja-
, ktorého obkolesu-
na prvé miesto so
stavby lodi.

idobrá na suroviny.
nízkej kvality, nie-
d, viac medi, nafta
h mestach trocha
iebra. Japonsko zís-
cesou koloniálnej
ich musí dovážať.
al rozvoj priemyslu,
šte o druhej pol-
totoča poľnohospo-
bu. Gazdovstvá sú
né. Na polovici or-
tuje ryža, značná
prináša úrodu dva-
V poľnohospodár-
dy spôsobujú tajfú-
oradou záležitosťou.

isko po storočia nič
Potom, po krátkom
čtyk v prvej
čia, Japonsko sa na
a užne izolovalo.
zakazovali Japon-
smi opustiť kra-
zo Západu pribli-
ehom. Klúč k otvo-
a nadviazaniu ob-
nasel v júni 1853
dor Perry so svoj-
dami a salvou ich
sa Japonci prvý raz
vojenskou silou. Po

Američanoch sa v japonských prí-
stavoch zjavili obchodné lode iných
krajín. Japonsko sa začalo učiť od
Západu, aby si osvojilo jeho techniku,
ktorá by mu dala moc a silu.

Terajší, 124. japonským cisárom
je 69-ročný Hirohito. Keď roku
1926 preberal trón po svojom otcovi,
nazval éru svojho panovania heslom
Shova, čo znamená „osvetenský,
žiarivý“ mier. Tento názov je celkom ironický, lebo už od začiatku
tridsiatych rokov vývoj Japosa sa
preorientoval na prípravu vojny,
ktorá priniesla utrpenie stámišom
Iudu a nanahraditeľné hmotné škody.

Porážka Japónska v druhej svetovej
vojne priniesla kruté následky v
Hirošime a Nagasaki, nasledoval
prelom v celom spôsobe života, zmä-
tok a škody v hospodárstve, straty
niektorých území. Nastal nedostatok
surovin pre nečinný priemysel, nedostatok potravín pre milióny hla-
dujúcich ľudí. Pozdávalo sa, že
krajina sa už nepozdvihne, že mu-
sia nasledovať základné spoločenské
premeny.

Hirohito, doposiaľ považovaný v
Japonsku za syna bohyne slnca, mu-
sel rozhlasom oznámiť, že je nor-
málnym človekom ako každý iný.
Aj keď ho potvrdili ako hlavu štátu,
jeho právomoc bola obmedzená. Vláda
prešla do rúk tej istej vládnucej
try, ktorá sa nevzdala, udržala
staré mechanizmy vládnutia.

Terajšia japonská hospodárska ex-
plózia je všeobecne známa. Japo-
ský priemysel sa stal v rôznych od-
vetviach veľmocou a úspešne konku-
ruje na svetovom trhu. Príčiny
tejto konjunktúry a s ňou spojenej
nevyhnutnosti hospodárskej expan-
zie sú určite zložité a už roky za-
mestnávajú expertov na celom sve-
te, ktorí analyzujú jej pramene. Ho-
vorí sa o usilovnosti japonského Iudu,
ktorého práca je najlacnejšia na
svete, o vyskúšaných metódach skve-
lej organizácie pri riešení kompliko-

vaných ekonomických problémov.
Spomínajú sa aj americké pôžičky
a pomerne malé výdavky na zbroje-
nie v minulých rokoch, no okrem
vnútorných príčin prihliada sa aj na
vonkajšiu politickú situáciu, ktorú
Japonsko vedelo v minulých rokoch
využiť.

Svet sa však v omnoho širšej mie-
re zamýšľa nad dôsledkami tohto
javu. Takýto vývoj v ekonomike
určite vyvolá zmeny aj v politickej

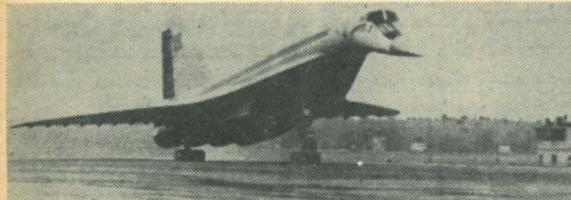
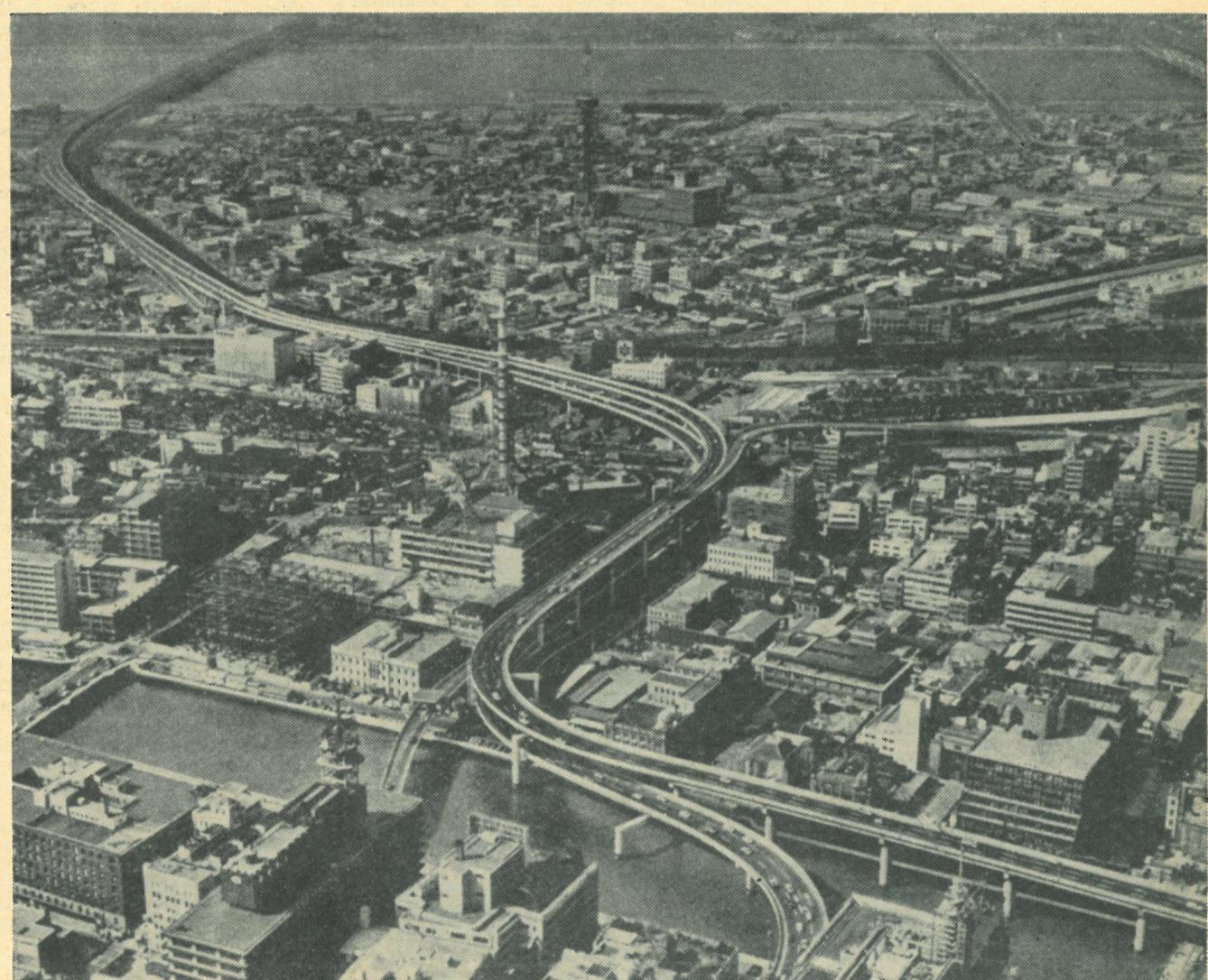
váhe krajiny, v jej aspiráciach a
požiadavkach. A to o to väčšimi že
Japonsko, druhá ekonomická veľmoc
v kapitalistických krajinách, hrá v
medzinárodnej politike podstatnú
úlohu.

Následky porážky prekonané v
ekonomike vytvárajú vhodnú pôdu
pre požiadavky na diplomatickej a
politickej aréne. A dá sa predpokla-
dať, že táto ázijská veľmoc bude
opäť chcieť prinavrátiť krajine jej
popredné postavenie v Ázii. Preto

v tomto roku dochádza k formulo-
vaniu novej politicko-vojenskej dok-
tríny o úlohe Japonska v Ázii a k
značnému zvýšeniu výdavkov na
vojenské účely. Ďalší rast japonského
militarizmu musí vyvolať obavy
sveta, aby sa nevytvorilo nové oh-
nisko napätia na Dalekom východe.

Spr. Adam Adamec

Za riekou Yodo, na kopci Senri sú
už v plnom prúde prípravy na
EXPO 70.

AEROFLOT

Po zařazení do exploatace nových vzdušných
obrů „Tu 144“ navazuje sovětský Aeroflot těs-
nější spolupráci s největšími leteckými dopravními
podniky světa. V poslední době Aeroflot uzavřel
smlouvu s leteckými japonskými liniami JAL. Ja-
ponské letouny budou obsluhovat linii Tokio —
Moskva — Londýn, sovětská letadla linii Moskva —
Tokio. Do Tokia přes Moskvu budou létat také
stroje francouzské letecké společnosti Air France a
britské BOAC.

Trať z Tokia do Londýnu via Moskva (10 000 km)
je o 3 000 km kratší než přes severní pól a Kodau.
Let je o 4 hodiny kratší. Nelze se tedy divit, že
i jiné letecké společnosti jako např. SAS, KLM,
Lufthansa a Alitalia se snaží získat právo přeletu
přes území Sovětského svazu.

A pro Aeroflot bude Tokio východiskem pro
prodloužení leteckých linek v Asii a ve vzálenější
perspektívě k letištím na západním pobřeží Spojených
států.

„Tu 144“ dosahuje 2 500 km průměrné rychlosti,
pojme 120 cestujících, zákres činí 6 500 km, horní
hranice 20 tis. metrů, startovací plocha je poměrně
krátká — 1 900 metrů.

(POKRACOVÁNÍ ZE STR. 16)

„A kde je to vostatní zlato?“
„Zakopaný v lese.“
„Kde?“

„U Mladý Boleslaví.“

Ve vile byli hotoví za půl hodiny. Bohdan nařídil
sebrat všecko, i ty podložky. Voni prej fízlové by mo-
hli prítí na voticky prstů a tak je jistější platony
někde utopit. Hodili je do Vltavy a ještě v noci dojeli
až k Mladý Boleslaví. Svitil měsíc, jako vorientační
vod si vybrali tři vysoké stromy na kraji lesa a tam
každej zakopal to, co pobral.

„Vo Sýkorovi nevíš?“

„Měli jsme se sejít dneska v kavárně Continental.
V půl osmé. To už tam asi nebude.“

Nebyl. Proto jsme se báli zeptat na ty diamanty.
Sýkora byl venku a Franta se sám neměl k tomu, aby
něco vo tom řek. Panebože, jestli se tak Sýkorovi do-
stal do rukou Telegraf, už ho neuvidíme a diamanty
také ne.

V noci jsme jeli k Mladý Boleslaví. Franta s námi.
Měli jsme vobrovský reflektory, měsíc nám posloužil
zrovna tak jako těm dvoum noc předtím. Naštěstí měl
Šesták dobrou paměť, a i dyž těch vysokých stromů
bylo šest, místo našeho. Ráno jsme měli na čtyřce smu-
tnej pohled; ty lumpové s tím třískali, mlátili, epali
to horem dolem do dek, do duše, do kbelíku, takže
vzorky byly rozbitý, pomačkaný, pokroucený. Ale ani
kousek nescházel, jak jsme zjistili po čtyřech dnech,
dyž jsme skončili soupis. Depak asi jsou ty diamanty?

Dali jsme si kafe, Sesákovi taky, sedli si kolem
hromady zlata a těšili se na postel. Jak jsme tam vod-
počívali, začal jsem jako by něco:

„Franto, v tom autě taky byly náky pytlíky. Nevíš
vo tom?“

„S tím sklem?“
V nás hrklo. Bylo vidět, jak jsme se všichni nastra-
žili a přestali dejchat.

„No,“ jen jsem šepnul.

„Já ten jeden roztrh, abysme se mohli podívat, co
v tom je. Bohdan řek, že to je jabloneckej šmejd, s
tím že se tahat nebudem, a tak jsem to hodil vo kus
dál do roští v parku.“

Do nás jako dyž střelí. V parku se tam válí pěta-
desát miliónů! Jestli se to Bohdan domák, už tam jistě
šmejdil. Nebo někdo náhodou viděl pytlík...“

Co bych vykládal. Kdo měl ruce a nohy, ten musel
mazat do Bubenče. Zatáhli jsme to líp, než do atentá-
tu na nákýho potentáta a začali hledat. Pytlíky tam
ležely za roštím na špinavý zaschlý trávě, dva měly
ještě plomby z celnice, třetího byla půlka. Lezli jsme
po kolenu a po jednom sbírali kamínky. A kolem
chodili lidi do práce, kroutili hlavami a pak se do nich
tloukli: my tu chodíme tříkrát za den kolem a jeden
jedinej kamínek by stačil...“

Bohdana Syrovýho jsme dostali ještě ten den k ve-
čeru. Po poprasku v novinách se vypravil zpátky k
Mladý Boleslaví. Ale měl strach a čekal někde v hou-
tině až do svítání, pak se teprve připřížil k místu,
kde zakopali zlato. Už tam nebylo. Vrátil se tedy do
Prahy a čekal, až si pro něj přídem. Dostal nakonec
z vlastního díla strach a byl moc rád, dyž za nim za-
padly u nás dveře.

Jenomže nejvěčí překvapení nás čekalo. Pro dia-
manty si pan prokurista přišel hněd, ty patřily státu.
Ale zlato vážená firma nechtěla; zboží je poškozený
a tím pádem ji do něj už nic není, to af si vyřídí
pojišťovna. Po dlouhém dohadování zástupce pojišťovny
zlato převzal — k úhradě škody. Firma Freund
a spol. udělala tedy před Vánocem 1936 obrovské
křeft. Copak by se jí podařilo prodat všecko? Ale
pojišťovna všecko zaplatila. Tak to holt tenkrát cho-
dilo.

Paměti Tlustého inspektora, Josef Holler: Padesát
miliónů v trávě, Výběr, IV./1969.

VÝBER Z ORGANIZAČNÝCH PODUJATÍ KSČaS

ZAČÍNA SA ODOBIE PRÍPRAV NA STVRTÝ CELOSTÁTNY ZJAZD KSČaS V POESKU. PRE TOTO ODOBIE JE CHARAKTERISTICKÉ BILANCOVANIE MINULOSTI SIROKÝM OKRUHOM AKTIVISTOV. PRÁVE PRETO CHCEME NA ZÁKLADE ROČNÍKOV ŽIVOTA V SKRATKE PREDSTAVIŤ KRONIKU DÔLEŽITEJŠÍCH VÝSLEDKOV A ORGANIZAČNÝCH PROBLEMOV, KTORÉ SPREVÁDZALI VŠETKYCH ČLENOV KSČaS A PREDVŠETKÝM NAŠICH OBETAVÝCH AKTIVISTOV. S TOUTO MYŠLENKOU UVEJNUJEME V SKRATKE ORGANIZAČNE PODUJATIA, ABY SLÚŽILI NAŠIM AKTIVISTOM V ÚSILI POZDVIHOVAT NAŠU KRAJANSKÚ PRÁCU NA CORAZ VYSSIU UROVŇAJ KONFRONTOVANÍM S MINULOSTOU.

JANUÁR 1969 — (Život č. 1)

V snahe oboznámiť aktivistov KSČaS s problematikou V. zjazdu PZRS bolo zorganizované v rámci výročnej porady dopisovateľov Života v Pyžovek stretnutie so zjazdovým delegátom súdr. J. Nowakom, prvým tajomníkom OV PZRS v Nowom Targu.

* * *

Redakcia Života vypisuje veľkú súťaž: MOJICH 25 ROKOV V POLSKÉJ EDOVEJ REPUBLIKE.

* * *

ORGANIZAČNÁ PUBLICISTIKA: Dopisovateľ Života sa na 11. strane v článku Vyuzit zimné obdobie zaoberá problémom oživenia kultúrnej práce, zapojenia do KSČaS mládeže, no predovšetkým učiteľov zo Spiša a Oravy.

FEBRUÁR 1969 (Život č. 2)

Do popredia organizačných otázok sa dostávajú uznesenia decembrového pléna ÚV KSČaS (dec. 1968). Plénum kriticky posúdilo doterajšiu prácu a vytváralo pracovný plán na rok 1969. Život analyzuje priebeh zasadnutia pléna v článku Správny kriticizmus a zaoberá

V článku Naša bilancia, potreby a plány (na. 10 str.) tajomník UV Spoločnosti oboznámuje s aktuálnym organizačným stavom KSČaS, navádzajúce na decembrové plénium a na blížiaci sa 4. zjazd KSČaS.

* * *

V Novej Belej a Jablonke (marec 1969) sa konali schôdze Obvodných výborov na Spiši a Orave. Vyzdvihovali sa predovšetkým otázky masovej účasti našich krajanov vo voľbach do Sejmu a národných výborov v akciach pri príležitosti 25. výročia PER a prehľba sa aktuálnej problematika našej Spoločnosti najmä v oblasti požiadaviek a fažkostí, ktoré sa prejavujú v MS predovšetkým na kultúrnom úseku (klubovne, ich vybavenie atď.).

* * *

V Kičoroch na Orave založili novú MS KSČaS.

MÁJ 1969 (Život č. 5)

ÚV KSČaS uverejňuje Volebnú výzvu, v ktorej vyzýva všetkých krajanov, aby hlasovali na kandidátku FNJ. Život uverejňuje profily kandidátov na poslancov a členov národných výborov z

sedničstvo ÚV a koná sa akadémia venovaná štvrtstoročiu PER. Časť rokovania predsedníctva sa zaobráb pomocou českým strediskám v oblasti rozvíjania kultúrneho hnutia. Bol schválený návrh, ktorý sa má predložiť na najbližšom zjazde, aby v predsedníctve ÚV boli reprezentované jednotlivé české strediská.

* * *

Júlové číslo Života malo väčší počet strán ako obvykle (20), farebnú grafickú úpravu venovanú 25. výročiu PER. Základné materiály tvorili pôvodné články našich aktivistov, ktorí sa zúčastnili súťaže Mojich 25. rokov v PER. Boli uverejnené výsledky súťaže kresieb pre mládež: Najnovšie dejiny, ako ich vidím. Tejto súťaže sa zúčastnilo 133 dievča a chlapcov.

AUGUST 1969 (Život č. 8)

V júli a auguste 1969 príslušníci našej českej a slovenskej národnostnej menšiny organizujú a zúčastňujú sa podujatí pri príležitosti 25. výročia PER.

* * *

Viacerí činitelia KSČaS boli vyznamenaní vysokými štátными vyznamenami pri príležitosti tohto výročia.

* * *

Život uverejňuje ďalšie materiály spojené s výročím a uznesenie VNV v Krakove zo dňa 12.5.1969 týkajúce sa rozvoja územia Spiša a Oravy a jeho hospodárstva. V uznesení sa spomína výstavba Štátnych domov slovenskej kultúry v Hornej Zubriči na Orave, v Novej Belej a Krempachoch na Spiši.

* * *

Dňa 1.7.1969 Zelov navštívili redaktori z Prahy.

V tom istom čase sa konalo finále recitačnej súťaže pre mládež, ktorú organizovala KSČaS. Finále sa zúčastnilo 27 žiakov.

* * *

Predsedníctvo ÚV prerokovalo dňa 27. septembra v Krakove plány ďalšieho rozvoja kultúrnej činnosti a organizačné záležitosti. Bolo rozhodnuté zriadíť reprezentatívny súbor piesni a tancov KSČaS zo Spiša a Oravy.

* * *

Konala sa aj eliminačná súťaž divadelných uměleckých súborov zo Spiša a Oravy. Podľa jej výsledkov súboru z Podváka na Orave a z Nedece na Spiši boli vybrane na zájazd na Slovensko, na divadelný festival Matic slovenskej. Bolo rozhodnuté, že divadelné súbory v Krempachoch a Hornej Zubriči takisto vystupujú na festival a zúčastnia sa tamozjích seminárov.

NOVEMBER 1969 (Život č. 11)

V septembri na naše súbory zúčastnili oblastných dožiniek na Spiši a Orave.

* * *

Naše divadelné súbory sa veľmi dobre predstavili na Martinskom festivale, diváci a odborníci tieto súbory vysoko ohodnotili.

* * *

Nás dopisovateľ (str. č. 10) upozornil na malý záujem o naše súbory zo strany oddelenia kultúry ONV v Nowom Targu.

* * *

ORGANIZAČNÁ KRONIKA KSČaS 1969

sa nutnosťou rozšíriť prácu ÚV a Obv. výborov s miestnymi skupinami.

* * *

Nás dopisovateľ z MS v Pravarovke hlásí nábor nových členov a sťažuje sa, že doteraz nedostali legitimácie.

* * *

ZIVOT polemizuje s článkom Tadeusza Góreckého, ktorý bol uverejnený v Gazete Krakowskej (čís. 282/68) o Kultúrnych dilemách Podhalia, ktorý vobec nevidí, že túto oblasť obýva slovenská národnostná menšina, že má svoju organizáciu KSČaS a že existuje aj slovenská kultúrna problematika.

MAREC 1969 (Život č. 3)

Problémami slovenskej národnostnej menšiny sa zaoberala trinásta volebná konferencia PZRS v Nowom Targu. Dozvedáme sa o tom o. i. z článku Úlohy pre dnešok a zajtrajšok. Konferencii PZRS v Nowom Targu Život venoval aj článok Naše úlohy (č. 4 str. 4): „Pre Nowotarský okres je charakteristické aj to, že ho obýva veľatísicová slovenská národnostná menšina. Tým sa tento okres lísi od iných okresov Krakovského vojvodstva a náti, aby sa bral zreteľ aj na túto otázkou. Strana bedlí, aby táto menšina využívala všetky práva prisluhujúce jej v našej krajine, bedlí nad harmonickým spolunažívaním všetkých občanov, usmerňuje iniciatívu pre spoločnú prácu k dobru celej krajiny a socializmu.“

* * *

ZIVOT uverejňuje prvé práce zasláne aktivistami KSČaS do súťaže Mojich 25 rokov v PER.

* * *

V Zelove sa dňa 15.I.1969 konala schôdza Obv. výboru venovaná vypracovaniu pracovného plánu na rok 1969.

APRÍL 1969 (Život č. 4)

Predsedníctvo ÚV KSČaS uverejňuje Výzvu všetkým krajanom, aby sa aktívne zapájali do akcií spojených s oslavami 25. výročia PER a najmä do svojpomocných práci.

* * *

oblasti obývaných českou a slovenskou národnostnou menšinou. Adam Chalupec, člen CV FNJ, šéfredaktor Života uverejňuje článok súvisiaci s voľbami nazvaný Program našej spoločnej práce (na 3. a 4. str.).

* * *

Schôdza Obv. výboru KSČaS v Zelove (23.3.1969), ktorá sa zaoberala problemom vyučovania češtiny pre deti a starších krajanov.

* * *

Na schôdzi MS v Kucove sa upozornilo na nevyhnutnosť väčšieho záujmu o túto oblasť zo strany Obv. výboru a ÚV Spoločnosti a najmä o poskytnutie pomoci v rozvoji kultúrnej činnosti.

* * *

ÚV Spoločnosti a Obv. výbor na Spiši a Orave v dohode s Okresným výborom pre fyzikultúru organizujú oravské a spišské hry v rámci osláv 25. výročia PER.

JÚN 1969 (Život č. 6)

Minister kultúry SSR Miroslav Válek, ktorý je na oficiálnej návštive v Poľsku, navštívia naše slovenské krajské strediská. V Krakove sa stretol s predsedníctvom ÚV KSČaS a v recepcích miestnostiach hotela Cracovia počas banketu pre členov ÚV Spoločnosti.

* * *

Na pozvanie redakcie Života prišla do Poľska na desaťdňovú návštavu delegácia Matice slovenskej (dr. J. Siráčky a prof. M. Čeman) z Ústavu pre zahraničných Slovákov. Počas pobytu našťavili naše krajské strediská na Spiši a Orave.

* * *

Predstaviteľia ÚV Spoločnosti naštívili miesta na Spiši a Orave, kde sa v rámci svojpomocných práci majú vybudovať štátne domy slovenskej kultúry (str. 11).

JÚL 1969 (Život č. 7)

V období pred júlom 1969 naša organizácia žila v znamení osláv 25. výročia PER. 15.6. v Zelove zasadá pred-

SEPTEMBRE 1969 (Život č. 9)

Predstaviteľia našej Spoločnosti sa zúčastnili druhého valného zhromaždenia Matice slávenskej. Život prináša správy o vydarených vystúpeniach spojených súborov KSČaS zo Spiša a Oravy v Martine, počas ktorých sa naši krajania stretli s predsedom vlády SSR prof. P. Colotkom.

* * *

Učastníci Slovenského národného povstania zo Slovenska sa v Nowom Targu stretli s bojovníkmi za oslobodenie Slovenska a ČSSR. Navštívili aj naše MS v Novej Belej a Jablonke.

* * *

Pri príležitosti osláv 25. výročia PER KSČaS usporiadala janiáles pre najmladších, ktoré mali zaujímavé formy a prebiehali pod heslom: Dobre sa učíme — veselo sa bavíme! Juniálesy sa konali 21.6. v Dolnej Zubriči na Orave a 22.6. na Spiši v Jurgove. Zúčastnilo sa ich asi dvesto detí.

* * *

O plánovanej výstavbe Štátnych domov slovenskej kultúry na Spiši a Orave informoval na stránkach Života tajomník ÚV Spoločnosti referátom o zasadnutí nowotarských orgánov zo dňa 18. júna 1969. Na tomto zasadnutí schváliili konkrétné úlohy pre výstavbu týchto domov.

* * *

Z organizačnej publicistiky naznamenávame požiadavky krajanov, aby sa venovala väčšia pozornosť divadelným krúžkom (potrebujú režisérov), píše sa o znepokojení stavom výučby slovenčiny na školách, účinnejšie využívanie finančných prostriedkov ÚV a Obv. výborov pre kultúrnu činnosť MS.

* * *

OKTÓBER 1969 (Život č. 10)

Ústredné oslávky KSČaS pri príležitosti 25. výročia PER sa konali 7 septembra 1969 v Nedeci. Slávnostné plénium, delegáti zo všetkých stredisk, účasť centrálnych a miestnych orgánov, predstaviteľia Matice slovenskej, výstavy, vystúpenia i iné podujatia boli slávnostným rámcem týchto osláv.

* * *

V októbri a novembri sa konali z iniciatívy redakcie Život vo všetkých MS KSČaS schôdze venované problematike časopisu Život — orgánu Spoločnosti. Tieto schôdze predchádzali každoročné porady dopisovateľov na Spiši a Orave.

* * *

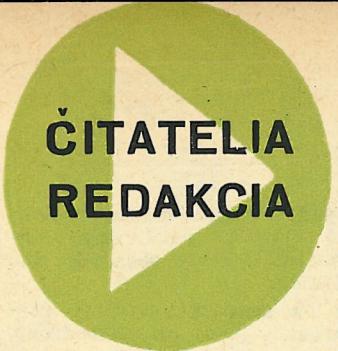
Dňa 17.11. sa v redakcii uskutočnilo stretnutie s predsedom a úradujúcim tajomníkom ÚV KSČaS. Dohodli sa podrobnosti, ako využiť redakčné formy výročnej porady dopisovateľov a spolupracovníkov Života na organizovanie leninských slávností (vatry a prednášky). Leninské slávnosti a porady sa konali v Novej Belej (29.11.) a v Jablonke (30.11.). Boli prerokované aj mnohé iné dôležité problémy spojené s predvolebnou kampanou Spoločnosti.

* * *

18.11.1969 sa vo Varšave konala porada predsedov a tajomníkov ÚV národnostných Spoločností, ako aj šéfreduktárov menšinových časopisov. Boli prerokované aktuálne problémy týchto organizácií. Nás UV KSČaS zastupovali: J. Molitoris, A. Chalupec a A. Andrášák.

DECEMBER 1969 (Život č. 12)

Predsedníctvo ÚV (5.12.69 — Život č. 1/70) začalo predvolebnú kampaniu Spoločnosti, schválilo kalendár schôdzí, ako aj iné otázky spojené s voľbami a so zjazdom. Bola schválená volebná výzva, ktorá zdôrazňuje nevy

NOVÁ BELA

**CITATELIA
REDAKCIA**

ZE ZASEDÁNÍ PRESIDIA ÚV KSČS

Dne 21. ledna t.r. se v Krakově konalo zasedání presidia ústředního výboru Kulturní společnosti Čechů a Slováků v Polsku. Hlavním tématem porad presidia bylo jednání o správních a volebních schůzích, které probíhaly v oblastních výborech Společnosti na Spiši, o nichž hovořil úřadující tajemník ÚV Augustyn Andrašák. Zasedání řídil předseda ÚV Jan Molitoris. Porad se zúčastnil zástupci vojvodských úřadů z Krakova a okresu Nowy Targ.

Při hodnocení volební kampaně na Spiši bylo zjištěno, že volební schůze ve všech 15 místních skupinách probíhly v určeném termínu. Na těchto schůzích byly zvoleny nové výbory místních skupin a jejich revizní komise a také vybráno 65 delegátů na valné volební schůze Obvodního výboru Spiše a 44 delegátů na IV. celostátní sjezd KSČS. Členy nových výborů místních skupin, revizních komisi a delegace se stali dluholetí a vážení činovníci Společnosti a také příslušníci mladší generace. Mnozí z nich jsou členy strany, ZSL, působí v mládežnických organizacích nebo v dobrovolných sborech požárníků. Volebních schůzí v místních skupinách se zúčastnili zástupci strany a národních výborů Krakovského vojvodství a okresu Nowy Targ. Všechny těchto schůzí se zúčastnili zástupci ústředního výboru KSČS.

Z hodnocení dále vyplývá, že průběh diskusí charakterizovalo velké angažování účastníků v činnosti Společnosti. Mezi jednotlivými diskusními příspěvky byly otázky týkající se mimo jiné stavby kulturního domu na Spiši, vybavení a práce kulturních místností a rozvoje ochoťnického divadelního hnutí v této oblasti. Hovořilo se také o otázkách spojených se zajištěním výuky slovenštiny. Všechny tyto příspěvky budou základem další činnosti od dílu a práce ústředního výboru.

Druhým hlavním tématem volebních schůzí místních skupin byly záležitosti vesnic, v nichž žijí a pracují členi KSČS na Spiši, což, jak se správně zdůrazňuje v hodnocení, je projevem hubokého společenského zájmu o otázky vlastní vesnice a plná zodpovědnost za rozvoj příslušné oblasti.

V průběhu porady presidia byly vytýčeny rovněž směry práce ÚV na tento rok. Kromě toho presidium podalo termíny volebních schůzí místních skupin a obvodního výboru pro českou skupinu. Volební schůze v Husinci byla určena na den 8. března, v Kucově na 14. března a v Zelově na 15. března. Volební schůze na Oravě proběhnou 12. dubna, na Spiši 19. dubna.

V souvislosti s oslavami u příležitosti stého výročí narození Vladimíra Iljiče Lenina, které připadají na 12. dubna, presidium ustanovilo výbor, jehož úkolem bude sestavení programu účasti Společnosti na těchto oslavách.

Presidium schválilo volební výzvu KSČS. Kromě toho dohodlo a rozhodlo o řadě organizačních opatření. Termín následující schůze presidia ÚV KSČS byl určen na 5. dubna t.r.

J. J.

Miestna skupina KSČS v Novej Belej je pomerne početná, má 255 členov, ktorí si riadne platia členské prispevky. Schôdze výboru MS a členské schôdze sa konajú viackrát do roka. Poslednou dôležitou udalosťou v živote tejto MS bola volebná schôdza (mená členov novozvoleného výboru MS uverejnené zvlášť). Schôdze sa zúčastnili zástupcovia vojvodských a okresných stranických a administratívnych orgánov s prvým tajomníkom OV PZRS v Nowom Targu s. Józefom Nowakom, ktorý vo svojom diskusnom príspevku zaujal postoj k niektorým predloženým otázkam. Schôdze sa zúčastnil aj zástupca spoločensko-administratívneho odd. ministerstva vnútra Stanislaw Jermak.

Dnes by sme Vás chceli poznať s niekoľkými problémami tejto miestnej skupiny, ako sa nám javia po diskusii na volebnej schôdzi a podľa výpovede predsedu MS krajana Františka Chalupku pre našu redakciu.

Kultúrna práca sa sústreduje v klubovni, ktorej vedúcim je kr. Jakub Lojek. Je umiestnená v budove starej školy, celú zimu je riadne vykurená, otvorená každý deň po celý rok. Podmienky pre kultúrnu prácu sú teda dobré. Pri klubovni je 11-členný súbor piesní a tančov, a sláčikový orchester. Podľa výpovedi krajana z Novej Belej sú tu aj podmienky pre založenie divadelného krúžku a dychovej kapely.

Súbory z Novej Belej roku 1969 nevystupovali len po svojej obci. Rozhodne najväčším úspechom bolo vystúpenie v Martine na Slovensku. Ako vieme, spomedzi súborov našej Spoločnosti boli vybrané tie najlepšie, aby nás reprezentovali v našej pravlasti. Môžeme teda s istotou povedať, že práca členov súborov a ich vedúcich bola posúdená veľmi kladne. Dalej súbory vystupovali na Nedeckom hrade pri priležitosti osláv 25. výročia PDR, v Čorštine na prehliadke ľudových súborov, v Novej Belej pri priležitosti stého výročia narodenia V. I. Lenina a v Krempachoch.

Z toho, čo sme doteraz napísali, mohlo by sa zdať že je všetko v najlepšom poriadku a že výbor miestnej skupiny i samotní členovia sú celkom spokojní so súčasným stavom. Nie je to však tak. Súbory majú rôzne nedostatky a rád problémov, s ktorými sa booria. Podľa výpovedi účastníkov schôdze súbory nie sú dostatočne vybavené, potrebujú kroje, hudobné nástroje a vhodné materiály na obohatenie repertoáru. Nevhnutné potrebný je inštruktor, ktorý by pomohol už založeným súborom a pri vzniku ďalšieho, divadelného.

Kultúrna práca sa však nekončí na súboroch. V klubovni je televízor, na ktorom naši krajania spoločne sledujú program, ďalej rádio, spoločenské hry a každý piatok prichádzajúce pojazdne kino. Krajania sa stažujú na nedostatok nových slovenských filmov pre premietacie aparát, ktorý vlastní klubovňa v Novej Belej. Staré kopie sú už čiastočne poškodené.

Podľa výpovedí predsedu MS kr. Františka Chalupku najlepšie mu v kultúrnej práci pomáhajú títo krajania: František Bednárik, František Lojek, Andrej Skupin, Jozef Bryja, Michal Kalata, Jakub Lojek, Anna Lopušniaková, František Kurnát, František Bednárik, František Moš, Michal Krištofek, Jakub Dluhý, Jan Kolodzej, Andrej Bednárik, Dominik Kalata, Andrej Chovanec, Pavol Kolodzej a iní.

Na volebnej schôdzi krajania vrateli aj o problémoch spojených s výukou slovenčiny na školách. V tejto obci sa slovenčinu učí 110 detí.

Výstavba domu slovenskej kultúry na Spiši je ďalšou otázkou nastolenou na schôdzi našimi krajanmi. Výstavba bola naplánovaná medzi Krempachmi a Novou Belou, zatiaľ sa však nič nerobi.

K tejto otácke sa vo svojom diskusnom príspevku vyjadril s. Józef Nowak, prvý tajomník OV PZRS v Nowom Targu. Povedal, že kulturný dom je potrebný na dedine, ale že okres je prichudob-

ný, aby budoval domy zvlášť pre každú organizáciu. Bolo by teda lepšie, — vrazil s. Nowak — využiť jeden veľký kultúrny dom pre všetky organizácie. Sú tu však aj tažkosti, — pokračoval — s rozhodnutím, kto bude investovať.

V ďalšej časti svojho prejavu sa s. J. Nowak zaobrábil našimi súbormi. Veľmi ma poteší Vás súbor a jeho vystúpenia v Martine. Videl som ich a podľa mňa dobre dopadli.

Vo veci výučby slovenčiny s. J. Nowak pripomenal, že bolo dohodnuté, že sa vyučovanie slovenčiny bude konat, ak sa prihlási sedem detí, ktorých rodičia súhlasia, aby sa učili slovenčinu. Podľa súdruha J. Nowaka otázkou nedostatku učebníc slovenčiny by sa mali zaoberať ústredné orgány.

Miestna skupina Spoločnosti v Novej Belej spolupracuje s inými spoločenskými organizáciami a podľa slov predsedu MS táto spolupráca je dobrá. Krajan František Chalupka kladne hodnotil aj spoluprácu s Obvodným výborom a ÚV KSČS.

Ako vidíme, naši krajania organizovaní v miestnej skupine KSČS v Novej Belej sa môžu pochváliť peknými pracovnými výsledkami. A ako to vždy býva, keď sa pracuje, aj oni majú svoje problémy. Sme presvedčení, že na 4. celoštátny zjazd Spoločnosti prídu s konkrétnymi návrhmi na riešenie týchto problémov a novozvolené orgány sa postarájú o ich riešenie a o zaistenie ďalšej konstruktívnej práce v prospech celej spoločnosti.

KREMPACHY

Volebnej schôdze MS KSČS v Krempachoch sa popri predstaviteľoch ÚV zúčastnil aj Józef Nowak, prvý tajomník OV PZRS v Nowom Targu. Táto MS má 274 členov a patrí k aktívnejším, spolupracuje so všetkými spoločenskými a mládežnickými organizáciami vo svojej obci a predovšetkým s miestnou organizáciou PZRS. Zväzom vidieckej mládeže, družstvom Roľnícka svojpomoc, MNV, roľníckym krúžkom a inými. Krajania sa aktívne zapájajú do všetkých politických a verejných podujatí vo svojej obci, ako: predvolebná kampaň do Sejmu a národných výborov, prvomajové oslavy, oslavy 25. výročia PDR, zjazd PZRS, sté výročie narozenia V. I. Lenina. Krajanská mládež svojpomocne vyriadila a renovovala klubovňu, starší pracovali pri výstavbe cest, chodníkov, zakladali záhradok a parčík.

Na základe diskusie na volebnej schôdzi a výpovedi, ktorý nám poskytol kr. Valent Krištofek, predsedu MS v Krempachoch zoznámime vás s niektorými problémami tejto organizačnej zložky našej Spoločnosti.

Ako vo všetkých miestnych skupinách tak aj tu základom je kultúrna práca, pre ktorú, žiaľ, podľa slov kr. V. Krištofeka nie sú najlepšie podmienky, a to preto, že klubovňa bola celé leto zatvorená.

Aj keď teraz v zime je klubovňa otvorená a riadne vykurená, potomre dlhé obdobie, kedy bola nečinná, samozrejme, stažilo systematickú prácu. Pri MS v Krempachoch je 12-členný divadelný krúžok, ktorý doposiaľ viedol kr. A. Galuš. Na volebnej schôdzi za vedenie navrhli kr. Fr. Kovalčík. Dalej je tu 12-členný súbor piesní a tančov, ktorý vede kr. J. Krištofek. Súbory sa prejavujú aktívne, minulý rok veľká výstava v Martine, v Novej Belej, Nedeci, Jurgove a vo lastnej obci atď.

Ako konštatuje predsedu MS V. Krištofek, najlepší herci sú: Emil Brižek, Ján Lukaš, J. Kovalčík, Fr. Kovalčík s manželkou Irenou, Mária Zigmundová, Mária Surmová, Žofia Novobilská, Helena Petrašeková, Jozef Lukač, Fr. Paciga, Jan Petrašek, Leon Tomašovič, Mária Kovalčíková, Fr. Lukaš, Mária Lukašová, Ján Zigmund a iní.

Súbory majú veľa požiadaviek, ktorých splnenie by celkom iste zlepšilo ich prácu. Ako zdôrazňovali krajania na volebnej schôdzi, potrebovali by predovšetkým obnoviť repertoár, ďalej potrebujú kroje, hudobné nástroje a iný výstroj.

V klubovni, ktorej vedúcim je kr. Ján Kovalčík, je televízor, ktorý však má časté poruchy, pretože je už starší. Do klubovne radi prichádzajú starší a mladší krajania, sledujú televízny program, poučujú rádio, hrajú spoločenské hry, diskutujú o prečítaných knihách. A ďalší návrh krajanov: miestna knižnica by mala obohatiť svoju zbierku novými položkami beletrie, poézie a detských kníh.

Valent Krištofek, predseda MS v Krempachoch nie je v kultúrnej práci osamotený. Ako nám povejajú mu najmä: Ján Petrašek, Jozef Petrašek, Jakub Paluch, Silvester, Moš, Michal Moš, V. Paciga, Ján Kovalčík, Valent Kovalčík, Fr. Lukaš, Valent Surma, Ferdinand Lukaš, Valent Brižek, Fr. Kapolka, Jozef Kapolka a iní.

Na svoju volebnej schôdzu krajania z Krempach prišli s mnohými návrhmi, ktoré si zaslúžia pozornosť Obvodného výboru a ÚV. K takým návrhom patria: organizovanie stretnutí so staršími, zasúľbenými členmi Spoločnosti, účastníkmi SNP a osloboďovacieho hnutia, nadviazanie užších stýkov so slovenskými mládežnickými súbormi, organizovanie zájazdov, častejšie premietanie filmov. Samozrejme vyriešenie týchto návrhov nespadá do kompetencie MS, a preto by bolo dobré, keby si ich povídli nadriadené zložky Spoločnosti.

Kr. Augustín Bryja na volebnej schôdzi navrhoval, aby sa vybudoval jeden veľký kultúrny dom.

Józef Nowak, prvý tajomník OV PZRS sa vo svojom prejave na tejto schôdzi zaobrábil otázkou umeleckých súborov našej Spoločnosti. Navrhoval, aby vznikol reprezentatívny umelecký súbor, ktorý by vystupoval nielen v okrese, ale aj v cudzine.

Dalej súdr. J. Nowak potvrdil rozhodnutie vybudovať na Spiši a Orave kultúrne domy. Takýto kulturný dom bude mať veľký význam.

V ďalšej časti svojho diskusného príspevku sa J. Nowak zaobrábil problémami mládeže a nevyhnutnosťou zapojiť do práce v Spoločnosti.

Z iných problémov spomenieme iba otázkou kalendára Života nasoleného kr. V. Pacigom ktorého knižné vydanie bolo slúbené už r. 1968 a problém spojený s výučbou slovenčiny na základných školách a niektoré otázkou týkajúcej sa poľnohospodárskej výrobky.

V tomto kratúčkom článku sme vás zoznámili iba s niekoľkými problémami miestnej skupiny KSČS v Krempachoch, ako ich vidíme po diskusii na volebnej schôdzi a podľa slov V. Krištofka, predsedu tejto MS.

Zeláme našim krajanom z tejto obci veľa ďalších úspechov a vyriešenie všetkých problémov v prospech celej našej organizačie.

ODPOWIADA NAM:

PZGS W NOWYM TARGU

W sprawie dystrybucji nawozów sztucznych, na którą uskarżali się czytelnicy z Kacwina (Život, styczeń br., str. 12), otrzymaliśmy z PZGS w Nowym Targu następującą odpowiedź:

W odpowiedzi podajemy, że przeprowadziliśmy analizę zaopatrzenia w nawozy Gm. Spoldz. w Lapszach Niżnych.

Tylko na koniec m-ca marca zaokrąglono nawozów fosforowych, jednak już w miesiącu kwietniu a wiec jeszcze w okresie kampanii wiosennej GS otrzymała nawozy fosforowe o czym świadczy wysokość sprzedaży (77.8 ton) w m-cu kwietniu i zapas nawozów fosforowych wynoszący na koniec kwietnia 180.2 ton.

Zapotrzebowanie na nawozy w okresie kampanii wiosennej jest bardzo duże i żadna Gm. Spoldz. nie jest w stanie zgromadzić zapasów w ilościach zabezpieczających pokrycie potrzeb w tym okresie. Dlatego też dla zapobierania zjawisku braku nawozów w omawianym okresie, prowadzona jest aktywizacja sprzedaży nawozów w m-cach od maja do grudnia, w którym to okresie można otrzymać nawozy w pełnym asortymencie i w każdej ilości.

Udzielone opusty od cen nawozów w m-cach od października do stycznia a w ubiegłym roku również w m-cu sierpnia i wrześniu mają również na celu stworzenie materialnych korzyści przy zakupieniu nawozów we wcześniejszym okresie.

Musimy stwierdzić, że przeważająca część rolników zrozumiała,

że zakupienie nawozów w okresie od maja do grudnia stwarza możliwość nabycia ich po niższej cenie jak również zabezpieczenia sobie tych asortymentów nawozów, których może brakować w okresie wiosny. Zrozumienie to nie dotarło jednak do wszystkich rolników.

POL'NOHOSPODÁRSKE OTÁZKY

V decembri 1969 Ústredný výbor roľníckych krúžkov schválil uznesenie o zvolaní celoštátnego zjazdu roľníckych krúžkov v júni roku 1970.

Pretože takmer v každej obci na Spiši a Orave sú aktívne roľnícke krúžky pričadi nám porozprávať o týchto otázkach najmä preto, že zjazd budú predchádzať volebné schôdze v obciach, okresoch a vojvodstvách.

O týchto otázkach boli už vydané partičné smernice. Najdôležitejšou úlohou — čítame v smerniciach v hospodárskej oblasti je:

— pôsobenie roľníckych krúžkov na zvyšovanie poľnohospodárskych vedomostí a poľnohospodárskej kultúry výrobcov.

— racionálnejšie využívať pôdu v súkromných gazdovstvach a lepšie hospodáriť na pôde fondu odovzdaného na hodaňenie roľníckym krúžkom,

— rozvoj mechanizácie a organizácie mechanizačných služieb, ako aj zvyšovanie produktivity strojov patriacich roľníckym krúžkom.

Tieto otázky pripomínajme jednoducho preto, aby sme našim čitateľom uľahčili rozhladnuť sa po svojom gazdovstve, aby mohli na schôdzu svojho

roľníckeho krúžku prísť s konkrétnymi návrhmi.

Smernice ÚVRK neupresňujú návody, ako pracovať v každých podmienkach. Vedľ podmienky v celoštátnom merítiku sú také rozličné, ba dokonca aj v metrítiku okresu a obce, že tu neplatí nijaký recept. Na jedno však nesmieme zabúdať: všetky tendencie podceňovať

bez vyriešenia tejto klúčovej úlohy nemožno vyriešiť také problémy, ako rozvoj chovu dobytka, ktorý ako vieme, neuspokojuje požiadavky spotrebiteľov na mlieko a mäso, ako aj na iné výrobky.

Práve preto roľníci z Kacvina konajú správne, ak sa usilujú o to, aby zvýšili produkciu sena na lúkach. Je

horských podmienkach možno dosiahnuť skvelé výsledky používaním mocoviny, (moczník), ktorá obsahuje viac ako 46% dusíka.

Diskusia na schôdzach členov roľníckych krúžkov by sa, prirodzene, mala zaoberať výrobným programom vidieka a obce. Ale gazdovský pohľad na tento program z hľadiska svojho gazdovstva môže tento program obohatiť.

Prichodi poukázať na to, že pre nedostatky, ktoré sa prejavujú v zásobovaní niektorými druhmi strojov terajšie smernice ÚVRK pripomínajú, že rozšírenie komplexných mechanizačných služieb sa bude rozvíjať predovšetkým tam, kde sa dosahujú vysoké výrobné efekty. Práve tam, do týchto oblastí krajiny sa budú posielasť stroje a traktory.

Novinkou smerníc o ďalšej činnosti roľníckych krúžkov je, že upresňujú ich úlohy. Roľnícke krúžky sú ohnivkom hospodárskeho hnutia na vidieku. Vo svete tohto tvrdenia úloha roľníckych krúžkov nie je menšia, ako tvrdia poňektorí, ba práve naopak, ona rastie a upevňuje sa, lebo také sú požiadavky súčasného poľnohospodárstva.

PRED CELOŠTÁTNYM ZJAZDOM ROL'NICKÝCH KRÚŽKOV

úlohy roľníckych krúžkov sú v rozporu s politikou strany. Roľnícke krúžky spolu s inými štátnymi a družstevnými organizáciami sú dôležitým ohnivkom boja za vysokú poľnohospodársku kultúru, sú činiteľom, ktorý upevňuje roľníku samosprávu v rozvoji poľnohospodárstva a školou spoluriadenia výroby na vidieku.

V našej krajine ciele a úlohy poľnohospodárstva sú úrčené jasne. Hlavnou a najdôležitejšou úlohou je rýchle zvyšovanie produkcie obilia a krmovín.

nevyhnutné využiť všetky dostupné prostriedky, aby sa zvýšil hektárový výnos sena na lúkach, lebo tam sú najväčšie krmovinové rezervy.

Vieme, že lúky a pasienky v horských oblastiach sú zanedbané a najmenej hnojené. Samozrejme sú tu fažnosti, ktoré predstavujú terénné podmienky. No jednako sa dokázalo, že aj tam sa dá zlepšiť výnos minerálnym hnojením. Vedci z poľnohospodárskych výskumných ústavov dokazujú, že v

LEPŠIE PODMIENKY PRECHOV

V poslednom čísle nášho časopisu sme už písali, že od 1. januára 1970 sa zvyšia výkupné ceny ošípaných, a zmienili sme sa aj o úľavách na pozemkovej dani pri zvýšených dozávkach dobytka.

Domnievame sa, že s týmto treba podrobne zoznať našich čitateľov. V rokoch 1965-1966 nastal totiž pokles rozvoja počtu ošípaných napriek tomu, že v tom istom období hektárový výnos obilia a zemiakov značne stúpol. Štát v snahe podporiť rozvoj chovu zvýšil výkupné ceny ošípaných o 0,60 zl na kilogram živej vähy. To spôsobilo rast počtu ošípaných r. 1969 o 3,2%.

Nepriaznivé poveternostné podmienky však spôsobili, že krmovinová situácia v mnohých oblastiach krajiny je nepriaznivá. A tak, aby sa predišlo poklesu chovu ošípaných a povzbudilo hľadanie rozličných krmovinových rezerv v každom gazdovstve, štát sa rozhodol zlepšiť ekonomické podmienky pre chov ošípaných zvýšením výkupných cien. Celkové náklady na zvýšenie výkupných cien ošípaných v ročnom meradle činia asi jednu miliardu zl, z toho viac ako 830 miliónov zl sa vráti súkromné hospodáriacim roľníkom. To znamená, že výkupná cena každého kilograma živých ošípaných stúpne o 1 zl a u niektorých kontraktovaných tried dokonca o 1,22 zl za kilogram.

Pokiaľ ide o chov dobytka rozhodli sa zaviesť úľavy na pozemkovej dani na dodávky kontraktovaného mladého dobytka, aby sa takto vytvorili priaznivejšie podmienky pre rast jeho počtu. Súkromne hospodáriaci roľníci dostanú úľavy za dozávky kontraktovaného mladého dobytka, ak tieto prekročia normy schválené pre každý okres. Normy sa určujú na základe priemernej úrovne dodávok kontraktovaného dobytka v roku 1968. Výška úľav je značná, lebo činí 4 zl za 1 kg hovädzieho mäsa. Ako príklad uvedieme, že ak malé gazdovstvo do 3 ha ornej pôdy, pre ktoré platí norma 260 až 340 kg živého dobytka — čo znamená odpredaj jedného kusa dobytka — dodá 2 kusy v celkovej vähe 600 kg, dostane úľavu na pozemkovej dani o 1 040 do 1 360 zl. Úľavy na pozemkovej dani môžu dostať roľníci, čo chovajú dobytok na vlastnom gazdovstve a dodajú kontraktovaný dobytok v množstve prekračujúcim ustálené normy.

To však nesmie mať za následok pokles základného stáda pestovaných kráv.

Úľavy sa budú poskytovať roľníkom na základe ich vlastného návrhu predloženého prezidiu miestneho národného výboru najneskôr do troch mesiacov po skončení roka. Úľavy nemôžu prekračovať kvótu ročného výmeru pozemkovej dane.

Pre roľníkov je výhodná zmena výkupných cien ošípaných a úľavy v pozemkovej dani z titulu výkupu kontraktovaného mladého dobytka a bude mať vplyv na rast jeho počtu a na rentabilitu gazdovstiev. Nezabúdajme však, aby sme pritom nezničovali základné stádo zvierat, to znamená kráv a ošípaných.

(PD)

NA BALATONE SA V ZIME KOSÍ RÁKOSIE. PRE TENKÝ LAD A HLBOKÝ SNEH PRACUJE SA RUČNE. Z RÁKOSIA SA BUDU ČOSKORO ROBIŤ PREKRÁSNE PAMIATKOVÉ PREDMETY

(Snímka: CAF)

ROL'NICKÝ KALENDÁR

APRÍL – DUBEN

seň, ale ak sa to nedá, môžeme pohnujiť aj na jar. No jar v celej záhradke vysievame minerálne hnojivá v nasledujúcim množstve: 3 až 4 kg superfosfátu, 3 až 4 kg draselné soli a 1 až 1,5 kg liadku vápenato-amónneho na jeden ár. Pôdu pre také druhy zeleniny, ako šalát a špenát dodatočne hnojíme dusíkom a pridávame počas vegetácie 1 až 1,5 kg liadku na jeden ár.

Je veľa spôsobov ako obhospodárovať zeleninovú záhradku. Odporúčame dvojpoľný systém, ktorý sa zakladá na tom, že každý rok hnojíme maštafným hnojom iba polovicu záhradky.

Na jar, pred siatím si záhradku podelíme na štyri rovne časti. Na tej polovici, ktorú sme pohnuji li maštafným hnojom, pestujeme rastliny, ktoré si vyžadujú veľa hnoja ako: kapustu, karfiol, rajčiny, káleráb, špenát, šalát a uhorky.

Na jednej časti nepohnojenej maštafným hnojom pestujeme napr. kapustu, na druhej rajčiny, uhorky atď. V druhej časti záhradky, ktorú sme nepohnobili, pestujeme zeleninu, ktorá si nevyžaduje maštafný hnoj, ako mrkvu, zeler, cibuľu, pór, hrach a fazuľu.

Na jednej časti nepohnojenej záhradky pestujeme cibulkovitú a koreňovitú zeleninu, na druhej strukoviny ako fazuľu, hrach atď. Budúci rok sa plán záhradky nemení, meníme iba rastliny na jednotlivých poličkach. Po kapuste pestujeme strukoviny, po rajčinách a uhorkách koreňovitú a cibulkovitú zeleninu, po strukovinách rajčiny a uhorky a po

cibili a koreňovitej zelenine kapustu. Na jednom poličku nesmieme rok čo rok pestovať tie isté druhy zeleniny, pretože by ju mohli napadnúť rozličné choroby a škodcovia.

Najskôr na jar zasievame: červenú repu, skorú mrkvíčku, petržlen, cibuľu, šalát, hrach, kópor, redkovku a špenát. Na jeden ár zasievame napr. 15 dkg semien červenej repy, 6 až 7 dkg mrkvy, 4 až 6 dkg petržlenu. Hlbka, do ktorej zasievame, je podmienkou veľkosťou semien a stupňom vlhkosti pôdy. Väčšie semená, napr. hrach, sejeme v hlbke 3 až 5 cm, drobenie 1 až 1,5 cm, pričom na ľahkej a suchej pôde sejeme o niečo hlbšie ako na fažkej a vlnkej.

Mnohé zeleniny vysádzame zo sadeničok, ktoré si vysteplujeme v debničkách doma. V súčasnosti si môžeme vysteplať sadeničky rajčín, kapusty, karfiolu, kálerábu, šalátu atď. Semená kupujeme iba v štátnych alebo družstevných obchodoch, nie na trhu.

Mnohé druhy zeleniny môžeme pestovať pred hlavnou úrodou, alebo po hlavnej úrode. Napr. pred kapustou sadíme redkovku, šalát alebo káleráb. Medzi riadkami rajčín a uhorkov sejeme už v apríli šalát, redkovku alebo špenát.

Bolo by dobre, keby ste si vo svojej zeleninovej záhradke pestovali aj menej známe druhy zeleniny, ktoré sa vyznačujú veľkým množstvom vitamínov a dobrou chutou. Môžeme vám odporúčať druhy, ako špargľa, paprika, jemný šalát atď.

Založenie zeleninovej záhradky pri dome nie je fažke, môžete sa to ľahko naučiť. Pomôžu vám partičné brožúrky a iné vydavateľské novinky. S. D.

Skoro na jar zaorávame hnoj predovšetkým pod zemiaky, repu, kapustu a krmovinovú repu. Súčasne používame minerálne hnojivo tak pod okopaniny, ako aj pod obilie (za vegetácie oziminy a pred zasiatím jarín). Priopomíname aj iné práce, ako valcovanie žita a ozimého jačmeňa, bránenie pšenice, sadenie zemiakov a chemický boj s burinou. Do bytku dávame zelené krmivá pomiešane so slamou, aby sme zvieratá na ne zvykli.

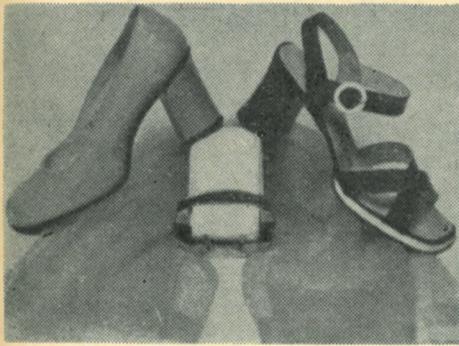
Dnes chceli by sme upozorniť na mimoriadne dôležitý problém, na pestovanie a spotrebú zeleniny. Mnohí gazdovia ešte ani dnes okrem kapusty nepestujú nijakú zeleninu, a preto spotrebá zeleniny na vidieku nie je postačujúca. Zelenina a ovocie obsahujú vitamíny a minerálne soli, ktoré každý organizmus nevyhnutne potrebuje, aby správne pracoval. Bez týchto produktov si dosť dobre nevieme predstaviť plnohodnotné, zdravé a súčasne chutné jedlo. Skoro v každom gazdovstve sú podmienky na pestovanie zeleniny pre vlastnú rodinu. Musíme si iba založiť záhradku pri dome.

Ak sme sa už rohodli, vyberieme si pre záhradku podľa možnosti najlepšiu pôdu, rovnú, nie pri veľmi vlnkú s veľkým obsahom kyprej pôdy. Ak je pôda kyslá, musíme ju premiešať vŕapom, pretože zelenina neznáša kyslú pôdu. Pre štvor- až päťčlennú rodinu stačí záhradku dvoj- až trojárovú.

Zeleninu, ktorú nevyasadujeme každý rok, ako špargľa, rebarbora, chren vysadzame niekde bokom, aby nám neprekážala v pestovaní inej zeleniny.

Záhradku si podelíme na dve časti a hnojíme každý rok jednu polovicu dobre prehnitým hnojom v množstve 3 až 4 q na jeden ár. Hnojíme na je-

ŽENY * ŽENÁM * PRE ŽENY * O VŠETKOM

**JAR
70**

Dnes už môžeme predvídať, čo sa bude nosiť v nadchádzajúcej jaro-letnej sezóne 1970. Sú to správy potvrdené francúzskou kolekciou pripravenou na nosenie — teda skôr isté.

Módna línia vlastne pokračuje v tendenciach, ktoré poznáme zo zimnej sezóny, teda neprekupuje, nezavádza nijaké podstatné zmeny. Na našich snímkach najmodernejšie modely.

DLŽKA — dlhá, krátka a veľmi krátká. No keďže dĺžka môže byť aj do polovice stehien (samozrejme nie pre všetkých) — aj línia je trošku iná.

TUNIKY — počas tejto sezóny ich nosíme k šatám, sukniám, nohaviciam a šortkám a budú mäkké, volné, ušité zo jerseyu, hodvábu, bavlny. Novinkou sú košeľové kabátiky, dlhé, jednoduché, bez zapínania. Veľa nabierané pri krku.

NOHAVICE sú stále veľmi moderné.

SUKNE sú veľmi moderné. Môžu byť jednoduché, trochu rozšírené alebo rozšírené záhybmi. Mali by ste si šif sukne také, aby sa hodili ku kabátikom, tunikám, vestám a kabátom.

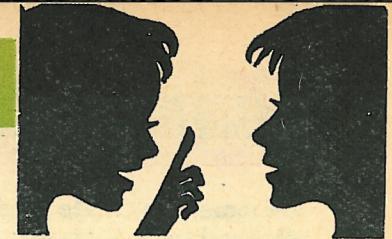
BLÚZKY — dlhé, tunikového typu alebo normálne, klasické.

VÝSTRIHY — najmodernejšie sú tvaru pánskeho trička, alebo písma V.

NOVINKY — mnohé kabáty a kabátiky majú rukávy len po lakte. Nemajú podšívku. Dokonca aj kabáty trenčkotového typu a jerseyové sú bez podšívky. Kabáty dlhé po členky sú rezervované iba pre plážovú módu.

KABÁTY — môžu byť trenčkotového typu alebo malé jednoduché kabátiky-košeľe so zapínaním na úzkom pásu tej istej látky. Moderné sú jemné, pastelové farby. Z chaosu, ktorý posledne zachvátil módu vyplýva, že každá dĺžka je dobrá. Nás model (vedľa) je pekný, moderný a hodí sa pre ženy v každom veku.

DOPLINKY — si volíme farby kabáta alebo sukne.

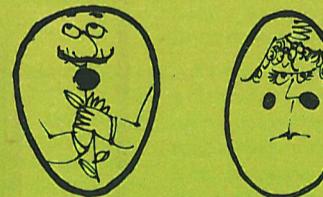
JEDNA DRUHEJ RIEKLA

Pre celkový vzhľad ženy sú veľmi dôležité prsia. Ich velkosť a vzhľad závisí od dedičnosti, práce žliaz, hormónov a ďalšie od innych iných okolností. Nemožno (okrem plastickej operácie) zväčšiť alebo zmeneštiť prsia, možno však spevňovať prsné svalstvo, ktoré je neobyčajne dôležité. Uvedieme jednoduchý, ale účinný cvik, ktorý spevňuje práve prsné svaly. Môžete ho opakovať niekoľkokrát denne, vždy, keď máte trochu volného času: pred sebou si zopnite ruky a stiskajte ich z celej sily; počítajte pritom do päť, potom ruky uvoľnite. Cvik opakujte 15-krát. Aj studená voda upevňuje svaly. Preto si sprchujte hornú časť tela studenou vodou. Ak nemáte sprchu, namočte do studenej vody hubu a stláčajte ju tak, aby voda prechádzala cez hrud.

Každá žena potrebuje podprsenku. Pri kúpe podprsenky budete veľmi opatrňa. Aby ste si však nekúpili tucet podprseniek, z ktorých vám ani jedna nebude dobrá, poradíme vám, ako na to. Do vrecúška si vezmite so sebou podprsenku, ktorá vám je najlepšia a podľa nej si kupujte novú. Odmerajte objem i veľkosť košíčkov a v takomto prípade je už rozhodne väčšia pravdepodobnosť, že kúpená podprsenka vám nebude ani primalá, ani priveľká. Podprsenka má formovať prsia, ale nestláčať ich.

Podľa stavby tela a veľkosti poprsia závisí, ako sa obliekate. Ak máte malé prsia a široké boky, tak noste šaty, kde je celá pozornosť sústredená na hornú časť tela. Šaty nie sú prestrihnuté v páse, ale nad prsami a svetlá časť (sedlo) dodá hornnej časti šírku, ktorý tmavá časť maskuje široké boky. Ženy s veľkým poprsím a úzkymi bokami sa majú obliekať presne naopak. Predĺžený V výstrih so zdôrazneným lemovaním, predlžuje celú hornú časť tela, dobré sú aj šaty bez rukávov, lebo zužujú hornú časť postavy.

**PRIJEMNÉ VELKONOČNÉ SVIATKY
A VESELÚ POLIEVAČKU VSÉTKÝM
ČÍTATEĽOM ŽELÁ
ÚV KSČas a REDAKCIA**

APLIKÁCIE

Svetová móda prináša tohto roku aplikácie národného folklóru. I najjednoduchšie šaty dostanú takto slávnostný ráz. Tieto aplikácie sú veľmi módne na rukávoch svetra a ten istý vzor sa opakuje na okrajoch šiat. Na snímke je maďarská móda. Ozdoba kabáta a čiapka sú z umejete kožušiny.

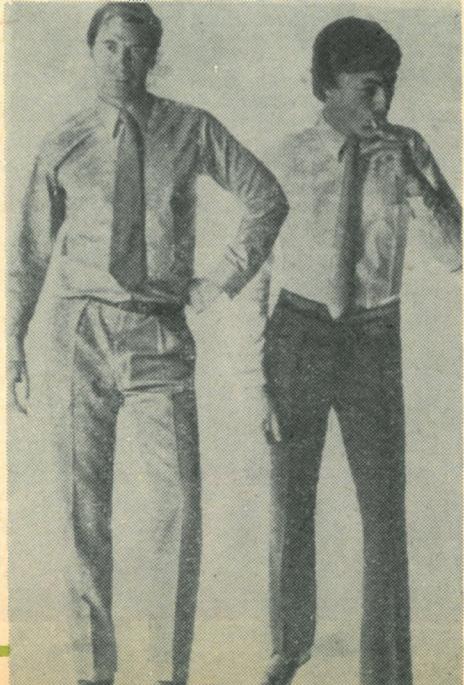

ON

Veľký vplyv na výzor pánskej postavy majú nohavice. Pod sakom alebo dlhým svetrom si nohavice zriedkakedy všimneme, najmä ak sú dobre vyžehlené. Ak si však muž dá dolu sako, ihneď vidíme všetky nedostatky strihu. Podľa prísľubu v predošom čísle dnes uverejňujeme päť chýb, ktoré sa najčastejšie vyskytujú pri zle ušitých pánskych nohaviciach, a päť kladov moderných, správne strihaných nohavíc.

5. CHÝB

★ Košeľa, ktorá vylieza z nohavíc, znamená, že nohavice nie sú presné v páse. Malá zášivka, ktorá vlastne záhyb, opticky rozširuje aj tak dosť široké bedrá (je to krajícky prežitok). ★ Nesprávne urobené zapínanie a zle pristité gombíky kazia vzhľad celku. ★ Ak nohavice nesedia v páse, padajú a utvárajú nepekné záhyby. ★ Príliš krátke a príliš úzke nohavice sa opierajú o topánky, krčia sa a ak si muž sadne, vytiahnu sa tak, že vidieť ponožky a nohy.

5. KĽADOV

★ Košeľa sa nevytahuje, ak vrch nohavíc presne sedí v páse. ★ Dolný okraj opaska sa má opierať presne o bedernú kost, a nie nižšie. ★ Na bedrách sú nohavice modelované zášivkami, ktoré sú skryté vo šchoch: v bočnom a prednom. ★ Nohavice trochu zúžené pri kolenach dávajú hornej časti výzor vretená a výbornú líniu. ★ Spodný okraj nohavíc má byť trochu rozšírený („vyravnany nahor“). Spodný, dolný okraj nohavíc zakrýva skoro polovicu päty topánky.

Francúzsky týždenník ELLE k tomu dodáva, že nohavice by sa nemali zapínať na gombíky, ale na zip.

MÓDA EXPO-70

V takových úboorech vystoupí na svetové výstavu v Osace japonskí zaměstnanci. Elegantní stejnokroje jsou navržené v národních barvách Japonska — bílé a červené.

DRAHÍ MLADÍ PRIATEĽA!

Vieme, že mate radi moderné pesničky, často sme tieto uverejňovali na stránke určenej mládeži. Teraz chceme vás oboznámiť so slovenskými ľudovými piesňami, ktoré celkom iste poznajú vaši deťovia a otcovia. Texty uverejňujeme bez nôt, vedľa melodie celkom iste všetci poznáte. Napište nám, aké ľudové piesne chceli by ste v budúcnosti vidieť na stránkach Života.

NESTÍSKAJ MI

Nestískaj mi, šuhaj rúčku,
Čo chceš ja neviem,
Tvojim slzám, tvojmu smútka,
Ja nerozumiem,
Nehnevaj sa, keď sa smejem,
Žarty vystrájam,
Spevy, tanče ja milujem
A svet rada mám.
Ja fa nikdy nerozumiem,
Keď ma obíjaš,
Večnu lásku — a čo ja viem
Keď pripomínas.
Sto ráz som ti povedala
Že fa rada mám,
Čo bych len za brata dala,
I teba dám.
Lúbim si ja otca matku,
Svoju rodinu,
Lúbim svoje kamarátky.
Svoju družinu,
Lúbim všetkých dobrých Ľudí
Lúbim i teba.
Čo chceš viacej? bud' vesely
Netráp sám seba.

ZAHÁDAM TI HÁDKU

ZA SPRÁVNE ODPOVEDE, KTORE NÁM POSLETE NA
ADRESU REDAKCIE DO DVOCH TÝŽDNOV PO OBDRŽANÍ
ZIVOTA, DOSTANETE KNIŽNÉ ODMENY. ROZLUSTENIE
V BUDUCOM ČÍSLE.

Odpovede z čísla 2/70: 1. Ako zem od neba, 2. Hrom, 3. Hrom,
4. Dúha, 5. Zem

1.
Dvere neotvorí,
oblok nevyborí,
ani nezaklope,
ani sa neohlási,
predsa príde dnučka,
i svetlo rozsvieti
i zas ho zahasi,
kedy chce vyletí,
a žiadna Ľudská ruka
ho neulapí.
Co je to?

2.
Po hore chodilo — nešuchlo,
po vode išlo — nečaplo.

3.
Co prejde suchou nohou cez najširší potok?

4.
Roľa nemeraná, ovce nečítané a valach nejednaný.

5.
Jeden hore, dvanásť dolu.

6.
Ktorá cesta nemá v suchom lete prachu?

MLADÝM • MLADSÍM • NAJMLADSÍM

NA ZAČIATOK HRDINOVIA Z ČIAS BUFALLO BILLA

MARK TWAIN

TEN POVESTNÝ ZABIJAČ SLADE

Naplnil sa čas a Sladovi nadháňači chytili jeho starého nepriateľa Julesa, ktorého vypátrali v dobrej skrýší v osameliom horskom kraji, kde sa odvázne živil svojou puškou. Priviedli ho do Rocky Ridge s putami na rukách i na nohách a priviazieli ku kolu uprostred ohrady na dobytok. Rozpráva sa, že bolo strašne hladieť na radost v Sladovej tvári, keď sa o tom dozvedel. Obzrel si svojho nepriateľa, aby sa presvedčil, či je dobre sputaný, a potom si ľahol spať. Chcel vyčkať do rána, kým si dopráje pôžitok zabíť ho. Jules strávil noc vonku v ohrade, a je to kraj, kde nepoznajú teplé noci. Ráno sa Slade na ňom cvičil so svojím revolverom. Kde tu mu odštípol kúsok mäsa a občas mu odstrelil prst. Úbohy Jules ho márne zaprisahal, aby ho hned zabil a ukončil jeho muky. Napokon Slade opäť nabil, pristúpil bližšie k svojej obeti, povedal niekoľko charakteristických poznámok a potom vystrelil. Mrtvola tam ležala pol dňa, nikto sa jej bez prikazu neodvážil dotknúť. Potom vybral Slade partiu a sám sa zúčastnil na pohrebe. Najprv však odrezal mrtvole uši a vopchal si ich do vrecka vesty, kde ich s veľkým uspokojením nejaký čas nosil. Takto som počul tento príbeh rozprávať a videl som ho vytlačený aj v kalifornských novinách. Je teda nepochybne pravdivý do najmenších podrobností.

V pravej chvíli sme dojachali na poštovú stanici a zasadli k raňajkám s napoly divokou, napoly civilizovanou spoločnosťou ozbrojených fúzatých horalov, rančerov a zamestnancov stanice. Na čele stola, po mojom boku sedel jeden z najslušnejších, najpokojnejších úradníkov, s akým sme sa na diaľkovej trati dosiaľ stretli. Nijaký mládenec nehľadel nikdy tak ohromene a nechváli sa takou hrôzou ako ja, keď som počul, že ho oslovujú SLADE.

Teda tu bola pravá romantika a ja som jej se del tvárou v tvár, hľadel som na ňu, dotýkal som sa jej, takrečeno som sa s ňou bratřičkov! Tu po mojom boku sedel ten strašný Ľudozrút, ktorý v bojoch, šarvátkach a rozličnými inými spôsobmi poslal na druhý svet dvadsať.

šesť Ľudí, prorodzene, ak nie sú všetky povesti o ňom vymyslené! Bol som, tuším, najpyšejší výrastkom, ktorý kedy cestoval, aby zazrel čudné kraje a rozprávkové postavy.

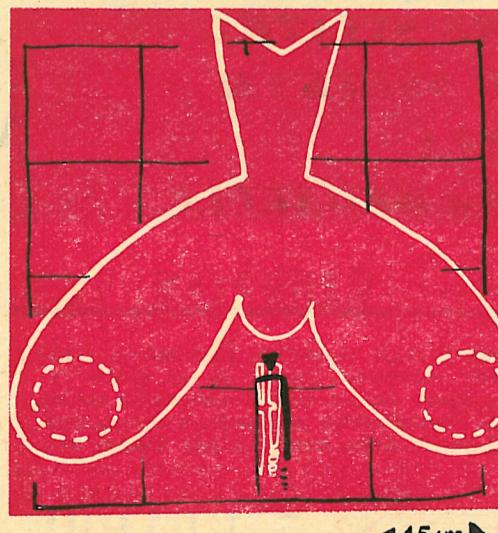
Bol taký priateľský a zdvorilý, že som k nemu napriek jeho strašnej povesti pocítil náklonnosť. Tažko som si vedel predstaviť, že tento príjemný človek je nefútostnou metľou vyvrheľov, surový ukrutník, ktorým mačky v horách strašia svoje deti. Do dnešného dňa si nespomínam na nijakú zvláštnosť, okrem toho, že mal široké, nízko položené lícene kosti a neobyčajne tenké, rovné pery. Stačilo to však, aby mi z pohľadu na neho zostal trvalý dojem. Ak od tých čias zazriem tvár s týmito charakteristicckými črtami, nemôžem sa ubrániť pocitu, že jej majiteľ je nebezpečný človek.

Káva sa minula. Zostávalo jej už iba na jedinú cinovú šálku a Slade sa chystal naliať si ju, keď zbadal, že moja šálka je prázdna. Zdvorilo sa ponukol, že mi naleje, ale ja som rovnako zdvorilo odmietol, hoci by som sa bol rád napil. Obával som sa, že toho rána ešte nikoho nezabil a túži po zábave. Trval však zdvorilo, no pevne na tom, že mi naleje. Vravel, že som celú noc cestoval a potrebujem teda viac než on, a kym takto hovoril, naliať mi kávu do poslednej kvapky. Podľakoval som sa mu a vypil som ju, ale nemohol som sa stále zbaviť nepríjemného pocitu. Nebol som si istý, či nebude v nasledujúcom okamihu ľutovať, že sa je vzdal, a nezačne do mňa strieľať, aby odvratil svoje myšlienky od tejto straty. Ale nič také sa nestalo. Keď som sa s ním lúčil, mal na svedomí stále ešte iba dvadsaťšesť Ľudí. Cítil som tiché uspokojenie pri myšlienke, že som svojim mûdrym, ohľaduplným chovaním voči číslu 1 pri stole zabránil tomu, aby som sa stal číslom 27. Slade nás odpreval k dostavníku a dal nám upraviť pohodlniejsie cestovné vaky. Lúčili sme sa s nim so želaním, aby sme zasa niekedy o ňom počuli, sputujúc sa v duchu, v akej to asi bude súvislosti.

UROB si sám

HRAČKU

ZÁZRAČNÝ VTÁČIK

Hovorí sa, že vtáci sú lekármi našich lesov a sadov. A je to pravda. Vedľ len sýkorka nazbiera za deň takto hmyzu, koľko sama váži (asi 15 až 18 dkg). Vtáci sa pri hľadaní a zbieraní hmyzu pohybujú veľmi šikovne, obratne. I nás zázračný vtáčik dokáže všeličo. Postaví sa dokoca dole hlavou na zobáčik, rozprestrie krídloká, kolíše sa — ale nespadne.

Materiál: tenší, ale pevný farebný kartón, dve mince.

Nástroje a pomôcky: nožnice, ceruza, lepidlo, farbičky.

Pracovný postup: Vtáčika z nášho obrázka prekreslite dva razy na tenký, ale pevný kartón. Ak je kartón biely, vtáčika pomaľujete a vystrihnute ho. Konec krídlok na jednom kartóne natrite lepidlom a na ne položte menšie kovové mince. Potom natrite lepidlom celú plochu a prilepte na ňu druhý diel. Skúste to urobiť tak, aby nebolo vidno, že v krídloch sú mince. Keď vtáčika postavíte zobáčikom na prst alebo na koniec ceruzky, budete ním môcť balansovať a on nespadne.

S vtáčikom môžete predvádzať aj „kúzla“. Spravte si ešte jedného, navlas podobného, avšak bez vlepenných mincí. Z dvoch vtáčikov šikovne ponuknite svojim kamarátom toho bez nalepených mincí. Ich námaha postaviť ho na zobáčik bude bezúspešná.

NEBO

DMITRIJ
SUCHAREV

Nebo je vo svete jediné,
dve nebá nie sú — viete.
Či ja dbám, kolko dievčin je,
kolko je neviest v svete.
Pre mňa si v svete jediná,
si pre mňa jak to nebo —
od dávnych dní až k šedinám,
aby som sám tu nebol.

A ked sa clivost priváli,
ja som už zasa v ceste.
Rieka, čo plynie do dialí,
vráti sa v daždoch ešte.

Zamíra rieka pod ľadom,
teplo jej život vracia.
Zabúdam preto na tvoj dom,
aby ho hľadat začal.

Čím nebo zemi — ty si mne:
vlahou i slnkom denným.
Akýže osôh v zrne je,
čo nevzklíčilo v zemi?
Pukajú zrná v jarný čas
a pnú sa k nebu bližšie.
Si pre mňa ako neba jas,
aby som rástol vyššie.

KALENDÁR

MAREC – BŘEZEN

1	NEDEĽA Antonína
2	PONDELOK Helena
3	UTOROK Kunegunda
4	STREDA Kazimír
5	STVRTOK Fridrich
6	PIATOK Viktor
7	SOBOTA Tomáš
8	NEDEĽA Beata
9	PONDELOK Katarína
10	UTOROK Marcel
11	STREDA Konštantín
12	STVRTOK Bernard
13	PIATOK Božena
14	SOBOTA Matilda
15	NEDEĽA Klement
	vých. sl. 6.23 záp. sl. 17.15
	vých. m. 2.15 záp. m. 8.54
	PONDELOK
16	Izabela
17	UTOROK Patrik
18	STREDA Eduard
19	STVRTOK Jozef
20	PIATOK Klaudia
21	SOBOTA Ľubomír
22	NEDEĽA Katarína
23	PONDELOK Felix
24	UTOROK Marek
25	STREDA Mária
26	STVRTOK Teodor
27	PIATOK Ľudia
28	SOBOTA Sikstus
29	NEDEĽA Veľká noc
30	PONDELOK Veľkonočný pondelok
31	UTOROK Balbína

APRÍL – DUBEN

1. STREDA Teodor	8. STREDA Dionýz
2. STVRTOK František	9. STVRTOK Mária
3. PIATOK Richard	10. PIATOK Michal
4. SOBOTA Václav	11. SOBOTA Leon
5. NEDEĽA Irena	12. NEDEĽA Július
6. PONDELOK Celestína	13. PONDELOK Premyslav
7. UTOROK Donat	14. UTOROK Justína
	15. STREDA Anastázia

SNÁR

VERÍTE SNÚM? NE? MY TAKÉ NEVERIME. ALE PRECE KAŽDÝ NĚKDY OTEVŘE SNAR I KDYŽ TO POKLÁDÁ ZA BABÍČIN PREZI- TEK. PRECE JE TO JEN ZÁBAVA.

Dopis přijmouti — velké peněžní příjmy — psati — obdržíš zajímavé přání — pečetiti — máš tajnost — nalézti — vdás se za úředníka, oženíš se s úřednicí — čisti — požíváš důvěry — s černou pečetí — smutný případ — ztratiti — obdržíš špatnou zprávu — spáliti — budeš lehkomyšlně jednat — rozlomiti pečeť na něm — měj se na pozoru před zloději — roztrhnouti — zlé pomluvy. Dříví pláti — smutek — sekati — ztráta majetku — zpracovávati — docíliš kyzéného výsledku — plavati viděti — zmařené naděje — sbírati — srdeční trampoty — pálići viděti — hádka v domě — štípati viděti — úmrť — nositi — upadneš do chudoby — kupovati — nesnáz, rozpaky. Velikonoční vajíčko obdržeti darem — vyznání lásky — jisti — zisk, výhra — darovati — věrné přátelství. Velikonoce slavit — smutné a pochmurné doby Ženu těhotnou viděti — radost — líbiti ji — získáš mnoho peněz — s černým vlasem — klepy — s dlouhým krásným vlasem — zdraví — s neznámou mluvití — užavřeš známost — s děkem viděti — rodinné štěstí — starou — hádka — s červeným vlasem — nestálá láska — být ji společníkem — budeš podveden po chlebníky — smějici se — velké vydání peněz. Zába viděti — štěstí v obchodě — zabíjeti — škodíš si sám — jisti — dosáhneš vysokých uznání a pocit — kvákatí slyšeti — dobrá zpráva — na rybnice viděti — budeš přijímati mnoho peněz. Žen bohatá — tvé očekávání se vyplní — svážeti — dědictví — při špatném počasí svážeti — neumíš využít svých přednosti.

RADY • PORADŇA • RADY • PORADŇA • RADY

NIEDOKRWISTOŚĆ (ANEMIA) ZAKAŻNA KONI

Niedokrwistość zakaźna zalicza się do jednej z najgroźniejszych chorób koni. Jest to choroba bardzo zaraźliwa i nieuleczalna. Zdrowe konie zakażają się przez styczność z chorymi, przez zakażone pasze i przedmioty. Kłaczki zakażają się także w czasie krycia chorymi ogierami. Do roznoszenia choroby przyczyniają się również owady klujące, jak komary, muchy i bąki, które przenoszą z wyssaną krwią zarazki

niedokrwistości zakaźnej, oraz ludzie obsługujący jednocześnie konie chore i zdrowe. Rozróżnia się 4 postacie niedokrwistości zakaźnej:

Postać ostra — przebiegająca gwałtownie. Rozpoczyna się nagłym podwyższeniem cieploty ciała do 41-42 stopni, zmniejszeniem apetytu oraz obrzękami wymienia, podbrusza i nóg. Zwierzęta szybko chudną i padają w ciągu tygodnia.

Postać podostała — zaczyna się wzrostem cieploty ciała do 40-41 stopni. Gorączka trwa 3-4 dni, później spada do normalnej, a następnie ponownie wzrasta. Powstałe na początku choroby obrzęki stopniowo miękną. Po kilku tygodniach zwierzę pada. Czasem postać podostała przechodzi w przewlekłą.

Postać przewlekła — ciągnie się miesiącami, co pewien czas ciepło ciała wzrasta na krótko do 40-41 stopni. Zwierzęta chudną i słabną.

Postać utajona — niedokrwistości zakaźnej może trwać miesiące, a nawet lata, bez żadnych widocznych objawów choroby. Takie konie są groźnym źródłem zakażenia, tym niebezpieczniejszym, że bardzo trudnym do wykrycia.

Właściciel, któryauważa objawy niedokrwistości zakaźnej, zobowiązany jest zawiadomić o tym w ciągu 24 godzin najbliższy zakład leczniczy dla zwierząt, lub gromadzką radę narodową. Jednocześnie należy konie chore i podejrzane o chorobę oddzielić od pozostałych, nie wprowadzać koni obcych a chorych nie wy-

prowadzić z zagrody. Nie wywozić z zagrody narzędzi, sprzętu i przedmiotów zanieczyszczonych krwią, wydzielinami i kalem koni chorych lub podejrzanych.

Za konie zabite na zatrudzenie władz z powodu niedokrwistości zakaźnej otrzymuje się odszkodowanie od państwa. Skóra koni zabitych po uznaniu ich za chore lub podejrzane można użytkować dopiero po zupełnym wysuszeniu lub odkażeniu i to za zgodą lekarza. Osoby obsługujące konie muszą po każdorazowym opuszczeniu stajni, odkażać ręce, odzież i obuwie roztworem kroliennym (2 łyżki stołowe na 1 l wody).

W zapobieganiu tej chorobie duże znaczenie mają również odpowiednie warunki żywienia, utrzymania i pielęgnowania.

H. MĄCZKA

Milé čitateľky! Celkom iste každá z Vás pozná niejaké tradične veľkonočné jedlá. K tradícii patrí varená šunka a na rôzny spôsob upravené vajíčka. Aby sme Vám trošku pomohli pri varení a pečení, prinášame dnes niekoľko receptov o ktorých predpokladame, že sa Vám budú hodí. Nezabudnite pritom, aby ste sviatočný stôl pekne upravili. Dobrá sviatočná nálada závisí predovšetkým na ovzduší, ktoré vo svojej domácnosti vytvoríte.

VARENÁ ŠUNKA

Sunku umyjeme, ponorieme do horúcej, nesolenej vody vo väčšej nádobe a vodu priviedieme do varu. Sunku varime na malom ohni asi jeden a pol hodiny, potom ju obrátime a dovaríme. Celkom šunku varime dve až tri hodiny. (Sunku, ktorá váži 3 kg varíme jeden a pol až dve hodiny, 5 kg varíme dve a pol až tri hodiny). Keď je šunka dobre uvarená kučárska vidlička, ktorú do nej zapichneme sa dá ľahko vytiahnúť. Uvarenú šunku necháme vychladnúť vo vode v ktorej sa varila. (Ak by sme ju skôr vytiahli nebude tak šťavnatá, ako checene).

Vychladnutú šunku vyložíme z vývaru, necháme obtieč a ešte na niekoľko hodín uložíme na studené miesto aby nám dobre

stuhla. Skôr ako šunku začneme krájať odstrániť z nej košť, ktorá je na spodnej strane a počinajúc širším koncom ku kolienku sfraňujeme kožu. Zbytočný tuh potom odstrániť.

Varenú, na tenké plátky pokrajanú šunku uložíme na mise a ozdobíme zeleným petržlenom.

OVAR S CHRENOM

Rozpočet pre viac osôb: 1 alebo 1/2 bravčovej hlavy, soľ, ocot, čierne koreniny, cibulkou, borievky, 1 alebo 2 zrnká klinčekov, 1-2 bobkové listy, kúsok citrónovej kôry.

Bravčovú hlavu umyjeme a dám do teplej vody. Pridáme, koreniny, cibulku citrónovú kôru, trošku octu, necháme zovrieť a potom na miernom ohni varíme 3 hodiny. Uvarenú hlavu vyprievame, odkostíme, pokrájame na plátky, trochu posypeme mletým čiernym korením a podlávame horúcu s chlebom a postrúhanou chrenom.

DOMÁCE JATERNICKÝ KRUPOVÉ

1 kg krúp, 1 kg mäsa z hlavy a krkovičky, 1 kg podhrdliny, 200 g pečene, 6 cibúľ, pár strúčikov cesnaku, mleté čierne koreniny, soľ, masť na opráženie ciubky.

Mäso z hlavy, krkovičku a podhrdlinu uvaríme v slanej vode a zomelieme. Do tej istej vody dám na 10 minút zapáriť pečen. Prebraté umyté krúpy zalejeme vriacim vývarom z mäsa a pečene a v rúre uparíme. Na jeden hrnček krúp dám 2 hrnčeky vý-

varu. Keď sú krúpy mäkké, zmiešame ich so zomletým mäsem a zomletou cibulkou, pridáme nadrobno posekanú a na masti opráženú cibulkou, rozotrety cesnak, koreniny a necháme vychladnúť. Vychladnutou kašou naplníme dobre umyté jaternicové črevá, konce uzavrieme a dám varíť. Uvarené odložíme na chladné miesto.

PLNENÝ BRAVČOVÝ BÓČIK

Rozpočet pre 4 osoby: 400 g bravčového bôčika, soľ. Plnka: 150 g hovädzieho vareného mäsa, 150 g bravčového mäsa, 1 cibula, 2 strúčiky cesnaku, 1 vajce, mleté čierne koreniny, soľ, 3 žemle, strúhanka, mlieko, pol łyžice masti.

Bravčový bôčik umyjeme, rozrežeme tak, aby vzniklo vrecko, ktoré posolíme, naplníme mäsovou plnkou, zošijeme a na masti zo všetkých strán opečieme. Potom ho podlejeme horúcou vodou a dám do rúry pieciť. Pri pečení občas podlievame vlastnou šťavou, aby bol šťavnatý. Keď má bôčik kožu, pred pečením ju nakrújime na štvorce.

Plnka: Zomleté hovädzie a bravčové mäso pomiešame s postrúhanou cibulkou, rozotrety cesnakom, soľou, čiernym korením, vačíkmi a s pokrájanými žemľami namočenými v mlieku. Môžeme pridať aj trochu strúhanky.

VEĽKONOČNÉ VAJÍČKO

Rozpočet: 1 na tvrdou uvarené vajíčko, šťava z červenej repy, 10 dkg zeleného

masla, 70 g cukru, 3 žltky, 300 g krupicovej múky, asi 2 dl mlieka, 10 g droždia, citrónová kôra, alebo kakao.

Maslo vymiešame s cukrom do spnenia, postupne primiešame žltky, trošku soli, citrónovú kôru, múku, vykysnutý kvások a s teplým mliekom vypracujeme cesto. Do cesta môžeme pridať hroziensku alebo do jednej polovice kakao. Necháme vykysnúť, potom vložíme do vymasenej formy, v ktorej cesto necháme ešte trochu vykysnúť a upečieme. Keď urobíme dvojfarebné cesto, tak do formy dámaj príbele a až potom tmavé cesto. Upečenú bábavku vykopíme, posypeme práškovým cukrom a necháme vychladnúť.

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. Okazuje się około 15 kazdego miesiąca. Redaguje Kolegium w składzie: František Bednářík, Cecília Biegunová, Augustyn Bryja, Adam Chalupec (redaktor naczelny), Vladimír Hess, Tereza Heteniaková, Marian Káša, Kwiecisz (zastępca redaktora naczelnego), Ján Krišák, Lídia Mšálová, Ignác Nižník, Ján Ondica, Wacław Luściński.

Tłumaczenia i korekta jęz. czeskiego — Valeria Wojnarowska. Tłumaczenie na jęz. słowacki — Elżbieta Stojawska. Weryfikacja stylistyczna tekstów słowackich — Eudyma Skalińska. Korekta jęz. słowackiego — Jan Szpernoga. Red. techniczny — Krystyna Tomczyk. Oprac. — Nadesłanych rekordów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „WSPÓŁCZESNE” RSW „PRASA”, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11.

ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, I. p. ODPOWIEME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NAŠEHO CASOPISU A V DOPISECH.

ZIVOT

CZASOPISM SPOŁECZNO KULTURALNE

Druk Prasowy Zakłady Graficzne RSW „Prasa”, Warszawa, ul. Smolna 10. Zam. 172. K-77.

ZÁHADA 52 MILÍÓNŮ

Tak velká loupež v Praze nebyla a už asi nikdy nebude. Vono se kradlo, kradle a krást bude, ale malokdy je pochmoudré tolik cenných věcí, aby představovaly více než desát milionů korun. A malokdy má policie takový štěstí, aby už druhé den měla rukou ukrazený zboží i pachatele.

Celou věc vykoumal našek Bohdan Syrový, podle věku mladíček zelenej, podle zkusebností přetřel a známý číslo pražský galéry. V pracovní knižce měl sice napsaný, že je dekaršík pomocník, ale vopradickou dekaršík nejdřívej pět let, zato hospody a lokály znal dokonale.

Komplice v té historii mu dělal dročák Franta Šesták z Břevnova. Ten byl už v křestových letech, ale dal se na levotu přemluvit, protože byl zrovna v ouzkejch. Ve zlaté a drahém kamene se vyznal jako vandrák v diplomatické službě, takže do celého podniku moh dát jen hrnce, nohy a tu svou pikolu.

Ale abych začal vod Adamu.

V šestatřicátém, bylo to zkráje prosince, v noči na pátek štvrtý, někdo vykradl firmu Hugo Freund a spol. Firma byla někdy označována jako továrna na zlatý zboží, jindy jako velkoobchod se zlatinou, stříbrnou, ma a jinejma šperkama. Na tom nakonec nezáleží. Jediné je jistý: firma Freund byla nejbohatší ze všech zlatnických firem u nás.

NEOPATRNÝ PROKURISTA

Tak velká firma kšeffovala samozřejmě po celý republiku. S kolektem vzorků jedili cérnu starýho Freuda a patřil tedy do rodiny. Ten měl zvláštní auták, Ameriku. Kufřík pro vlastní zvláštní role pojistěný navíc několika zámkama. Všichni si byli jistý, že se nemůže nic stat.

Taky se nic nestalo. Fenomén pan prokura- sta až moc spolehl na to pancéřový auto a vobčas, díky přijel pozdě nechal zboží v kufru, auto zavez do garáže ve vile, kde bydlel se svým fchanem pohromadě, a rano se zas vydal buď do křesťku nebo na novou cestu.

A to bylo v ten kritický den vosudný.

Von vlastné celej ten circus začal kvili psím. Kvili dvoum dogán. Pan Freund měl pěknou vilu v Praze Bubenči.

Díky se den předtím, tedy třetího, vrátil pan prokurista z cest, bylo už pozdě na pře- našení zboží, a tak zajel domů. Večer šlo

panstvo do divadla, služka měla rande s vo- jáčkem, ve vile nezůstala ani noha. To však majitele nijak netrapilo, měl dvě dogy. Ve dne se jich člověk bál, copak v noči!

Díky se Freundovi vrátili z divadla, bylo po dogách. Psi lezeli na zahradě, mordy vodevěřený a celý fialový voři v sloup. Ve vile nastalo zdešení. Kdo to moh udělat a proč to udělal? Veterinář se jen podivil a hned mu bylo jasné, že psy někdo votravil arzé-

nem.

Proto tedy Freund volal k nám.

Náši se dali do práce. Začalo se rozednivat, v prosinci je to döst pozdě. V té době se urácel pan prokurista, že vodíde do vobcho- du. Došel ke garáži a koukal, že dvě jsou vypáleny. Prej mu to bylo divný, ale že by se mohlo něco stat s dranceným nákladem v jeho voze, to ho všebe nepazdro. Tepre dyž viděl uštipaný zámek a vodvorený roto-

spustil křík. Kluci mysleli, že snad někoho v garáži našel, proto tam leží jak divý, že korist nebyla malá.

Auto, garáž i zahradu jsme vzali důkladně. Tam nemohlo nic skovanýho zistit. Votisky prstí žádný, zloději vzali šperky i s těma platonama. Jen pár gumíček, kerejma sou takový věcičky na sametu přichycený, zůstalo na zemi. Pak bylo pář stop v zahradě a na zdi. A víc nic. Nasazoval pes bylo zbytečný, kolem po chodníku už přesly desítky lidí.

Vítí jsme do Bartolomejský druhým vcho- dem z čela šest. Pořádně rozpálenej a z tě- ma novinama v ruce vpadnu k řeřovi a hned jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Vítí jsme do Bartolomejský druhým vcho- dem z čela šest. Pořádně rozpálenej a z tě- ma novinama v ruce vpadnu k řeřovi a hned jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

Někde jsme však začít museli. Povohildali jsme se trochu po cizincích. Vobrazili jsme si rajón a vodpoldne se vracim zpátky. Nic jsem nenašel: zato jsem měl vteck až na pidi. Zrovna vysly číslo Telegrafu mělo sa- mořejmě i pář udejchanejch řádek vo těch kamenech. No nazdar, dyž si toho ti konzel- nici všimnou, je po dtakách, i dyž je dostane- nadíl, že by se jim podařilo takový mno- ství diamantů drotad.

„Vítování vybroušení na brilianty v Amste- rodamu. My tenkrát brusíce diamantu neměli. Toho nešťastného třetího prosince přišla zásilka. Byly to tři pytlíky z hrubého plátna, piný kaminku. Pan prokurista je na celnici přebral, naložil do vozu mezi zboží. Chtěl je uložit v trezoru banky, ale bylo už pozdě. Nechal je tedy ve voze. A v žálu nad dogádami panstvo do divadla, služka měla rande s vo- jáčkem, ve vile nezůstala ani noha. To však majitele nijak netrapilo, měl dvě dogy. Ve dne se jich člověk bál, copak v noči!

„Díky se Freundovi vrátili z divadla, bylo po dogách. Psi lezeli na zahradě, mordy vodevěřený a celý fialový voři v sloup. Ve vile nastalo zdešení. Kdo to moh udělat a proč to udělal? Veterinář se jen podivil a hned mu bylo jasné, že psy někdo votravil arzé-

„Náši se dali do práce. Začalo se rozednivat, v prosinci je to döst pozdě. V té době se urácel pan prokurista, že vodíde do vobcho- du. Došel ke garáži a koukal, že dvě jsou vypáleny. Prej mu to bylo divný, ale že by se mohlo něco stat s dranceným nákladem v jeho voze, to ho všebe nepazdro. Tepre dyž viděl uštipaný zámek a vodvorený roto-

spustil křík. Kluci mysleli, že snad někoho v garáži našel, proto tam leží jak divý, že korist nebyla malá.

Auto, garáž i zahradu jsme vzali důkladně. Tam nemohlo nic skovanýho zistit. Votisky prstí žádný, zloději vzali šperky i s těma platonama. Jen pár gumíček, kerejma sou takový věcičky na sametu přichycený, zůstalo na zemi. Pak bylo pář stop v zahradě a na zdi. A víc nic. Nasazoval pes bylo zbytečný, kolem po chodníku už přesly desítky lidí.

„Vítování vybroušení na brilianty v Amste- rodamu. My tenkrát brusíce diamantu neměli. Toho nešťastného třetího prosince přišla zásilka. Byly to tři pytlíky z hrubého plátna, piný kaminku. Pan prokurista je na celnici přebral, naložil do vozu mezi zboží. Chtěl je uložit v trezoru banky, ale bylo už pozdě. Nechal je tedy ve voze. A v žálu nad dogádami panstvo do divadla, služka měla rande s vo- jáčkem, ve vile nezůstala ani noha. To však majitele nijak netrapilo, měl dvě dogy. Ve dne se jich člověk bál, copak v noči!

„Díky se Freundovi vrátili z divadla, bylo po dogách. Psi lezeli na zahradě, mordy vodevěřený a celý fialový voři v sloup. Ve vile nastalo zdešení. Kdo to moh udělat a proč to udělal? Veterinář se jen podivil a hned mu bylo jasné, že psy někdo votravil arzé-

„Náši se dali do práce. Začalo se rozednivat, v prosinci je to döst pozdě. V té době se urácel pan prokurista, že vodíde do vobcho- du. Došel ke garáži a koukal, že dvě jsou vypáleny. Prej mu to bylo divný, ale že by se mohlo něco stat s dranceným nákladem v jeho voze, to ho všebe nepazdro. Tepre dyž viděl uštipaný zámek a vodvorený roto-

spustil křík. Kluci mysleli, že snad někoho v garáži našel, proto tam leží jak divý, že korist nebyla malá.

Auto, garáž i zahradu jsme vzali důkladně. Tam nemohlo nic skovanýho zistit. Votisky prstí žádný, zloději vzali šperky i s těma platonama. Jen pár gumíček, kerejma sou takový věcičky na sametu přichycený, zůstalo na zemi. Pak bylo pář stop v zahradě a na zdi. A víc nic. Nasazoval pes bylo zbytečný, kolem po chodníku už přesly desítky lidí.

„Vítování vybroušení na brilianty v Amste- rodamu. My tenkrát brusíce diamantu neměli. Toho nešťastného třetího prosince přišla zásilka. Byly to tři pytlíky z hrubého plátna, piný kaminku. Pan prokurista je na celnici přebral, naložil do vozu mezi zboží. Chtěl je uložit v trezoru banky, ale bylo už pozdě. Nechal je tedy ve voze. A v žálu nad dogádami panstvo do divadla, služka měla rande s vo- jáčkem, ve vile nezůstala ani noha. To však majitele nijak netrapilo, měl dvě dogy. Ve dne se jich člověk bál, copak v noči!

„Díky se Freundovi vrátili z divadla, bylo po dogách. Psi lezeli na zahradě, mordy vodevěřený a celý fialový voři v sloup. Ve vile nastalo zdešení. Kdo to moh udělat a proč to udělal? Veterinář se jen podivil a hned mu bylo jasné, že psy někdo votravil arzé-

„Náši se dali do práce. Začalo se rozednivat, v prosinci je to döst pozdě. V té době se urácel pan prokurista, že vodíde do vobcho- du. Došel ke garáži a koukal, že dvě jsou vypáleny. Prej mu to bylo divný, ale že by se mohlo něco stat s dranceným nákladem v jeho voze, to ho všebe nepazdro. Tepre dyž viděl uštipaný zámek a vodvorený roto-

spustil křík. Kluci mysleli, že snad někoho v garáži našel, proto tam leží jak divý, že korist nebyla malá.

Auto, garáž i zahradu jsme vzali důkladně. Tam nemohlo nic skovanýho zistit. Votisky prstí žádný, zloději vzali šperky i s těma platonama. Jen pár gumíček, kerejma sou takový věcičky na sametu přichycený, zůstalo na zemi. Pak bylo pář stop v zahradě a na zdi. A víc nic. Nasazoval pes bylo zbytečný, kolem po chodníku už přesly desítky lidí.

„Vítování vybroušení na brilianty v Amste- rodamu. My tenkrát brusíce diamantu neměli. Toho nešťastného třetího prosince přišla zásilka. Byly to tři pytlíky z hrubého plátna, piný kaminku. Pan prokurista je na celnici přebral, naložil do vozu mezi zboží. Chtěl je ulož